Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Liikenne- ja viestintäministeriön vastine sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muutoksen (98/2020vp) asiantuntijalausunnoille

Liikenne- ja viestintävaliokunta pyysi 25.9.2020 liikenne- ja viestintäministeriöltä vastinetta sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muutosesityksen valiokuntakäsittelyn aikana annettuihin asiantuntijalausuntoihin.

Esitys on myös perustuslakivaliokunnan, sivistysvaliokunnan ja ulkoasiainvaliokunnan käsiteltävänä.

Liikenne- ja viestintäministeriö ottaa tässä vastineessa kantaa erityisesti lausunnoissa ehdotettuihin muutosesityksiin sekä muutoin lausuntoihin siltä osin, kuin ne ovat erimielisiä hallituksen esityksen kanssa.

Ministeriön näkemyksiä tai kantoja lausunnoissa esitettyihin muutoksiin on tekstissä ilmaistu **lihavoinnilla**. Vastine on jaoteltu pääosin esityksen pykäläjärjestyksessä eteneviin osioihin:

1. Yleistä esityksen vaikutuksista ja määritelmistä
2. Toimiluvat ja taajuudet
3. Käyttöoikeuksien luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet
4. Valtakunnalliset tilaajanumerot
5. Yleispalvelu
6. Käyttäjän oikeudet
7. Verkkotunnuksen haltijan tunnistaminen
8. Tiedon saannin estoa koskeva määräys
9. Audiovisuaalisten mediapalveluiden sääntely
10. Siirtovelvoite
11. Sijoittaminen
12. Viestintäverkon kriittisissä osissa käytettävät laitteet
13. Vaaratiedottaminen ja hätäviestintä
14. Muuta

Liikenne- ja viestintäministeriö lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

1. Yleistä esityksen vaikutuksista ja määritelmistä

Useat yritysten ja niiden etujärjestöjen asiantuntijalausunnoissa esille tuodut kustannusvaikutukset perustuvat kuluttajien oikeuksien toteutumisen ja esimerkiksi saavutettavuuden ja esteettömyyden varmistamiseen. Myös lausunnoissa mainitut Suomi-lisät perustuvat yllä mainittuihin tavoitteisiin sekä esimerkiksi turvallisuuden varmistamiseen.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite: Eteläesplanadi 16, Helsinki
Postiosoite: PL 31, 00023 Valtioneuvosto
Puhelin: 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

Esitys tuo jonkin verran kustannuksia ja lisäinvestointeja teleyrityksille. Tätä myös Ficom on pitänyt lausunnossaan esillä. Suuri osa kustannuksista on suoraan sidoksissa teledirektiiviin, kuten vanhan infrastruktuurin korvaamiseen liittyvä sääntely, jossa kuitenkin haettu mahdollisimman joustavaa toteutustapaa.

Teleyritysten yhteen laskettu liikevaihto on ollut lähes 4 miljardia vuodessa[1]. Ficomin arvion mukaan esityksestä lyhyellä aikavälillä aiheutuvat kustannusvaikutukset ovat tähän liikevaihtoon suhteutettuna maltillisia. FICOMin arvion mukainen kymmenien miljoonien lisäys kustannuksiin vastaisi liikevaihtoon suhteutettuna korkeintaan muutamaa prosenttia.

Kustannusarvio vaikuttaa varsin suurelta, sillä esimerkiksi yhteysnopeutta koskeva verkkotoimilupia koskevaa sovellettaisiin todennäköisesti vasta tulevaisuudessa koska jo kynnys muuttaa huutokaupattuja toimilupia on korkea. Lisäksi yleispalvelusta yrityksille tulevat kustannukset realisoituvat vasta, kun yleispalveluliittymiä tulee rakentaa kuluttajilta tulevan kysynnän ja yksilöityjen vaatimusten vuoksi. Yritysnumeroiden osalta niiden tuoma liikevaihto ei todennäköisesti poistu kokonaisuudessaan.

Samalla on hyvä huomata, että esityksessä on myös monia teleyritysten toimintaa helpottavia ja kustannuksia laskevia ehdotuksia, esimerkiksi investointivarmuutta tuova toimilupien jatkaminen ja uusiminen sekä yhteisinvestointien helpottaminen.

Näin ollen täsmällisiä määrällisiä taloudellisia arvioita yritysten yhteisvaikutuksista on erittäin vaikea antaa.

Ministeriö katsoo, että esitys ei kokonaisuudessaan lisää yrityksille koituvia kustannuksia kohtuuttomalla tavalla.

DIGITALEUROPEn lausunnon mukaan lakiluonnoksen määritelmäosasta puuttuu nyt tiettyjä eurooppalaisen sähköisen viestinnän säännöstön 2 artiklan peruskäsitteitä ja/tai ne on otettu siinä vain osittain huomioon. Erityisesti viitataan esityksen 3 §:n numeroista riippumattoman henkilöiden välisen viestintäpalvelun sekä henkilöiden välisen viestintäpalvelun määritelmään. Lisäksi DIGITALEUROPE näkee, että lain määritelmiä tulisi virtaviivaistaa ja yhdenmukaistaa teledirektiivin kanssa.

Ministeriön näkemyksen mukaan teledirektiivin määritelmät on implementoitu asianmukaisesti, eivätkä määritelmät ole ristiriidassa teledirektiivin kanssa.

Hallituksen esityksen 3 §:n 11 b) kohdassa numeroista riippumattomalla henkilöiden välisellä viestintäpalvelulla tarkoitetaan henkilöiden välisen viestinnän palvelua, joka ei yhdisty kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai olevien numeroiden avulla.

Hallituksen esityksen perusteluissa on täsmennetty sitä, millaisia edellä mainitut palvelut ovat ja siten ohjattu tulkintaa. Perusteluissa on mainittu, että numeroista riippumattomilla henkilöiden välisillä viestintäpalveluilla tarkoitetaan esimerkiksi Whatsappin tai Messengerin tyyppisiä kohdehenkilöiden väli-

[1] Traficomin sähköisen viestinnän seurantaraportti (toukokuu 2020)

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

seen pikaviestintään tarkoitettuja, internetin välityksellä toimivia palveluita. Pelkkä numeron käyttö palvelun tunnisteena ei kuitenkaan tarkoita määritelmän mukaista yhdistymistä numeron tai numeroiden avulla. Perusteluissa onkin todettu, että ”nämä palvelut eivät kuitenkaan toimi numeroinnin perusteella, kuten esimerkiksi perinteiset puhelin- ja ääniviestintäpalvelut sekä SMS-viestit.”

Viestintäpalvelulla puolestaan tarkoitetaan 3 §:n 37) kohdan mukaisesti palvelua, joka muodostuu kokonaan tai pääosin viestien siirtämisestä viestintäverkossa sekä siirto- ja lähetyspalvelua joukkoviestintäverkossa ja **henkilöiden välisen viestinnän palvelua.** Määritelmään tehty lisäys vastaa teledirektiivin 2 artiklan 5 alakohdan mukaista henkilöiden välisen viestintäpalvelun määritelmää. Henkilöiden välisen viestinnän palvelut mahdollistavat interaktiivisen kohdeviestinnän viestintäverkon välityksellä osallistuvien henkilöiden määrittelemien henkilöiden välillä. Tällä ei kuitenkaan tarkoiteta toiseen palveluun olennaisesti liittyvää vähäistä liitännäistoimintoa

Erilaisiin palveluihin (numeroista riippuva/riippumaton) liittyvä sääntely ja erilaiset velvoitteet on esityksessä eritelty teledirektiivin vaatimusten mukaisesti, muun muassa teletoimintailmoituksen tekemisen ja käyttäjien oikeuksia koskevan sääntelyn osalta.

Muutoinkin esityksessä on tarvittavilta osin muutettu asiallisesti vastaamaan teledirektiivin määritelmiä, vaikka kaikilta osin määritelmien sanamuotoa ei ole kopioitu suoraan direktiivistä, jota direktiivin implementointi ei toki vaadikaan. Teledirektiivin määritelmät on sovitettu johdonmukaisesti aiempaan sääntelyyn ja esityksessä ja sen perusteluissa on käyty läpi, miltä osin teledirektiivin implementointi vaatii muutoksia määritelmiin. Suurilta osin lain määritelmät vastasivat jo nykymuodossaan teledirektiiviä.

2. Toimiluvat ja taajuudet

Verkkotoimilupaa edellyttävä toiminta (6 §)

Lain 6 §:ään esitetään lisäystä, jonka mukaan vähäisen paikallisen verkkopalvelun tarjoaminen rajatulla alueella toimivassa matkaviestinverkossa, jossa harjoitetaan yleistä teletoimintaa, ei edellyttäisi valtioneuvoston myöntämää verkkotoimilupaa, jos verkkopalvelua tarjotaan 95 §:n 1 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa (*taajuusasetus*) tällaiseen käyttöön osoitetulla taajuusalueella. Tällaista pienimuotoista ja rajatulla alueella tapahtuvaa yleistä teletoimintaa voitaisiin näin ollen harjoittaa Liikenne- ja viestintäviraston myöntämän radioluvan nojalla.

Voimassaolevan lain mukaan yleisen teletoiminnan harjoittaminen matkaviestinverkossa edellyttää valtioneuvoston myöntämän verkkotoimiluvan. Liikenne- ja viestintävirasto voi tällä hetkellä myöntää taajuuksien käyttöoikeuksia radioluvalla sellaisiin paikallisiin verkkoihin, joissa verkon käyttäjien piiri on ennalta rajattu. Ehdotuksella haluttaisiin mahdollistaa myös uudenlaiset toimintamallit luomalla kevyempi lupamenettely tapauksiin, joissa toimintaa ei sen pienimuotoisuuden vuoksi ole tarkoituksenmukaista käsitellä valtioneuvostossa, vaikka palvelujen käyttäjien ryhmä ei ole etukäteen tarkasti rajattu.

Ficom ry:n sekä Telia Finland Oyj:n lausuntojen mukaan taajuuksien käyttöön yleiseen teletoimintaan tulisi aina edellyttää valtioneuvoston myöntämä toimilupa. Ficomin ja Telian mukaan tällä tavalla pys-

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi

tytään parhaiten arvioimaan taajuustehokkuus- sekä kilpailu- ja turvallisuusnäkökohdat. Elinkeinoelämän Keskusliitto EK toteaa lausunnossaan, että jatkossakin olennaisimmat langattoman laajakaistan taajuudet ja toimiluvat olisi tarpeellista osoittaa yleistä teletoimintaa harjoittaville kaupallisille toimijoille.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että Liikenne- ja viestintävirasto voisi ehdotuksen mukaan myöntää radioluvan pykälässä tarkoitettuun toimintaan ainoastaan niille taajuusalueille, jotka valtioneuvosto on taajuusasetuksessa tällaiseen käyttöön osoittanut. Näin ollen valtioneuvosto asetusta antaessaan on jo harkinnut, mitkä taajuusalueet soveltuvat tällaisen paikallisen ja pienimuotoisen toiminnan harjoittamiseen ja minkälaisia vaikutuksia asetuksella on viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen ja taajuuksien käyttöön. Lisäksi, jos yksittäisen radioluvan myöntämisellä voisi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen tai kansalliseen turvallisuuteen, radioluvan myöntäisi Liikenne- ja viestintäviraston sijasta valtioneuvosto lain 40 §:n 3 momentin nojalla.

Esimerkiksi niin sanotulta 26 gigahertsin 5G –taajuusalueelta kolme neljäsosaa taajuuksista myönnettiin kesällä 2020 huutokauppamenettelyssä kolmelle valtakunnalliselle teleyritykselle ja yksi neljäsosa taajuusalueesta jätettiin huutokaupan ulkopuolelle ja tälle taajuuskaistalle voitaisiin myöntää lupia paikallisten verkkojen rakentamiseen. Valtioneuvosto päätti jättää yhden neljäsosan taajuusalueesta huutokaupan ulkopuolelle muun muassa siksi, että valtakunnalliset matkaviestinverkot eivät tulevaisuudessa yksinään riitä palvelemaan yksittäisten toimijoiden erityisiä tarpeita. Taajuuksien varaaminen erikseen paikalliseen käyttöön mahdollistaa verkkojen räätälöinnin ja muokattavuuden kulloiseenkin käyttötarpeeseen sopivaksi. Lisäksi taajuuksien suuri määrä 26 gigahertsin taajuusalueella mahdollisti osan taajuuskaistasta osoittamisen paikalliseen toimintaan ilman, että tällä olisi vaikutuksia valtakunnallisten teleyritysten tarjoaman viestintäpalvelun laatuun.

Kaikki muut langattomalle laajakaistalle tähän mennessä harmonisoidut taajuusalueet on Suomessa myönnetty kolmelle vakiintuneelle valtakunnalliselle teleyritykselle eikä taajuusalueilta ole varattu taajuuksia paikallisten verkkojen rakentamiseen. Suomessa valtakunnallisille langattomille laajakaistaverkoille on myönnetty enemmän taajuuksia kuin muualla Euroopassa. Näin ollen valtakunnallisilla teleyrityksillä on käytössään runsaasti taajuuksia, eivätkä teleyritykset ole vielä alkaneet rakentaa kattavia verkkoja kaikilla niiden käytössä jo olevilla taajuusalueilla.

Liikenne- ja viestintäministeriö kiinnittää huomiota myös siihen, että ehdotettua säännöstä sovellettaisiin vain tilanteissa, joissa toiminnan harjoittamisen mittakaava ja yksittäisen käyttöoikeuden myöntämisen vaikutus viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen ei edellyttäisi valtioneuvoston myöntämää toimilupaa ja poliittista harkintaa. Valtioneuvoston myöntämä verkkotoimilupa olisi tarpeettoman raskas menettely vähäiseen paikalliseen toimintaan rajatulla alueella toimivassa verkossa. Lupia tulisi voida hakea ja myöntää asetuksessa säädetylle taajuusalueelle joustavasti ja tilanteen mukaan. Lisäksi paikallisia verkkoja mahtuu samalle maantieteelliselle alueelle useita, joten taajuuksista ei ole samanlaista niukkuutta kuin valtakunnallisten verkkojen osalta. Radioluvan myöntämisen edellytyksistä säätävän lain 41 §:n mukaisesti taajuuksia myönnetään hakijoille tarkoituksenmukainen määrä. Hakijalle ei näin ollen tarvitse myöntää koko taajuuskaistaa, vaikka se sitä hakisikin.

Ficom ry:n lausunnon mukaan esityksestä ei ilmene, mitä ehdotuksella tavoitellaan**. Tältä osin liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että hallituksen esityksen mukaan esitetty muutos edistäisi uusien liiketoimintamallien ja innovaatioiden kehitystä.** Tekniikan ja palvelujen kehittyessä paikal-

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

linen ja maantieteellisesti rajattu mutta rajaamattomalle käyttäjäpiirille avoin verkko olisi tarkoituksenmukaista joustavasti sallia viraston myöntämän radioluvan nojalla. Tällaista verkkopalvelua voitaisiin tarjota esimerkiksi satamassa, oppilaitoksessa, tehdasalueella, kylässä tai kaupunginosassa, jos toiminta voidaan katsoa paikalliseksi ja vähäiseksi.

Esimerkiksi satamassa tai lentokentällä verkon palveluita voitaisiin tarjota tulevaisuudessa sataman tai lentokentän toimintaan liittyvän henkilökunnan käytön lisäksi myös esimerkiksi matkustajille. Ehdotuksessa olisi kuitenkin kyse pienimuotoisesta paikallisesta verkkopalvelusta, jota tarjottaisiin rajatulla alueella melko vähäiselle määrälle käyttäjiä, vaikka käyttäjien piiriä ei olisikaan ennalta tarkasti määritelty.

Elisa Oyj lausuu, että mikäli ehdotusta ei poisteta, sitä tulee kehittää siten, että vähäistä ja paikallista teletoimintaa harjoittavat toimijat katsotaan yksiselitteisesti teleyrityksiksi, joihin sovelletaan kaikkea teleyrityksiä koskevaa sääntelyä. Elisan lausunnon mukaan hallituksen esitys jättää epäselväksi miltä osin vähäistä ja paikallista teletoimintaa harjoittaviin teleyrityksiin sovelletaan teleyrityksiä koskevaa sääntelyä. Telia Finland Oyj ja Ficom ry toteavat lausunnoissaan, että yleistä teletoimintaa harjoittavia toimijoita tulee koskea yhtäläiset oikeudet ja velvoitteet.

Tämän osalta liikenne- ja viestintäministeriö huomauttaa, että sekä esitetyssä 6 §:n 4 momentissa, että sen yksityiskohtaisissa perusteluissa sanotaan kyseessä olevan yleinen teletoiminta. Voimassaolevan lain 3 §:n mukaan teleyrityksellä tarkoitetaan sitä, joka tarjoaa verkkopalvelua tai viestintäpalvelua ennalta rajaamattomalle käyttäjäpiirille eli harjoittaa yleistä teletoimintaa.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että yrityksen asema teleyrityksenä ei määräydy sen perusteella, kuka luvan myöntää, vaan sen perusteella, onko kyseessä yleinen eli rajaamattomalle käyttäjäpiirille tarjottu palvelu. Yritykselle syntyvien oikeuksien ja velvollisuuksien kannalta ei siis ole olennaista luvan myöntävä taho, vaan se täyttääkö yritys 3 §:ssä säädetyn teleyrityksen määritelmän eli tarjoaako se palvelua ennalta rajaamattomalle käyttäjäpiirille eli harjoittaako se yleistä teletoimintaa.

Jos kyseessä on ennalta rajaamaton käyttäjäpiiri eli yleinen teletoiminta, toiminnan harjoittajaa koskevat kaikki laissa säädetyt teleyrityksen velvollisuudet ja oikeudet. Rajatulle käyttäjäpiirille tarkoitetun toiminnan harjoittaja ei ole teleyritys. Tällaiseen rajatulle käyttäjäpiirille tarkoitettuun toimintaan Liikenne- ja viestintävirasto voi myöntää radiolupia jo nyt voimassaolevan lainsäädännön nojalla.

Ficom ry:n ja Telia Finland Oyj:n lausuntojen mukaan radioluvassa tulisi määritellä seikkaperäiset ehdot taajuuksien käyttöönotolle ja luvan kestolle sekä luvan peruuttamiselle. Lisäksi radioluvassa tulisi määritellä, että muun muassa ehdotetun toiminnan häiriöttömyyden, tehokkaan käytön ja mahdollisen yhteenliittämisen takaamiseksi pelkän radioluvan nojalla operoiva toimija vastaa esimerkiksi häiriöistä ja mahdollisista yhteenliittämis- ja muista kustannuksista.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että Liikenne- ja viestintävirasto myöntää radioluvat lain 40 ja 41 §:ssä säädetyn mukaisesti. Näin ollen radioluvissa tullaan muun muassa määrittelemään tarvittavat ehdot taajuuksien käytölle. Radiolupaan voidaan lain mukaan liittää "taajuuksien tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön, viestintämarkkinoiden tehokkuuden ja radioviestinnän häiriöiden estämisen tai poistamisen kannalta tarpeellisia ehtoja." Lisäksi radioluvan peruttamisen edellytyksistä säädetään lain 49 §:ssä ja radiohäiriöiden poistamisesta lain 277 §:ssä.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi

Elisa Oyj:n lausunnon mukaan vähäisen ja paikallisen teletoiminnan harjoittaminen ilman verkkotoimilupaa lisäisi merkittävästi kansallisiin viestintäverkkoihin, kansalaisiin ja yrityksiin kohdistuvia turvallisuusuhkia. Myös puolustusministeriö näkee, että paikallisen verkkopalvelun tarjoaminen ilman verkkotoimilupaa voi muodostaa turvallisuusriskin. Esimerkiksi satama-alueiden ja viranomaiskohteiden, kuten ministeriöiden tai Puolustusvoimien kohteiden, läheisyydessä voitaisiin ilman verkkotoimilupaa harjoittaa verkkopalvelutoimintaa, jonka valvonta saattaisi olla puutteellista ja muodostaa siksi riskin tietoturvalle. Puolustusministeriön mukana ehdotus tulisi poistaa.

Tämän osalta liikenne- ja viestintäministeriö kiinnittää huomiota jo edellä mainittuun siitä, että ehdotuksessa tarkoitettua toimintaa harjoittava yritys on teleyritys, jota koskevat myös lain ja määräysten tietoturvaa ja toimintavarmuutta koskevat säännökset. Lisäksi teleyrityksiin sovelletaan kaikkia muitakin niitä lain mukaan koskevia velvoitteita. Teleyrityksiin kohdistuu esimerkiksi tietoturvan ja verkkojen laadun sekä toiminnan turvaamisen osalta lain 243 §:n (suhteutettuna), 244 §:n, 244 a §:n, 247 §:n (suhteutettuna), 272 §:n ja 273 §:n säännöksiä. Vaatimusten soveltamisen kannalta ei ole oleellisesti eroa siinä, perustuuko toiminta valtioneuvoston myöntämään toimilupaan vai Liikenne- ja viestintäviraston myöntämään radiolupaan. Vaatimukset on säädetty laissa ja niistä annetaan tarkentavia Liikenne- ja viestintäviraston määräyksiä. Liikenne- ja viestintäministeriö näkee, että lakimuutos ei aiheuttaisi tietoturvariskiä sen vuoksi, että toiminta edellyttäisi Liikenne- ja viestintäviraston myöntämää radiolupaa.

Lisäksi hallituksen esityksessä ehdotetaan, että radioluvan myöntämisestä päättäisi liikenne- ja viestintäviraston sijasta valtioneuvosto aina silloin, jos radioluvan myöntämisellä voisi olla vaikutusta kansalliseen turvallisuuteen. Kuten edellä mainittiin, yritykselle syntyvien oikeuksien ja velvollisuuksien kannalta ei siis ole olennaista luvan myöntävä taho.

Elisa Oyj:n mukaan alueellisen toiminnan on oltava rajoitetumpaa kuin hallituksen esityksessä ehdotetaan. Elisan mukaan alueellinen toiminta tulisi rajata esimerkiksi tehdasalueisiin ja kortteleihin sekä vain yritysasiakkaille tarjottaviin palveluihin. Elisan mukaan hallituksen esityksessä esimerkkinä mainittu kaupunginosa on aivan liian laaja, koska kyseisellä alueella palveluita ei voisi tarjota kukaan muu kuin alueelle luvan saanut toimija. Ficomin ja Telian lausunnon mukaan ehdotettu säännös tulisi aiheuttamaan tulkintaongelmia siinä, mikä on vähäistä ja paikallista toimintaa.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että olennaista olisi toiminnan pienimuotoisuus, joka arvioitaisiin tapauskohtaisesti sekä alueen että verkon käyttötarkoituksen perusteella. Näin ollen sekä käyttäjien määrä, maantieteellisen alueen koko sekä verkon käyttötarkoitus ja tarjottavan viestintäpalvelun laajuus ja luonne olisivat osatekijöitä, joiden perusteella toiminnan vähäisyyttä kokonaisuutena arvioitaisiin. Säännöksen tarkoituksena on varautua uusiin palvelu- ja liiketoimintakonsepteihin. Säännöksen rajoittaminen Elisan esittämällä tavalla voisi estää uudet liiketoimintamallit ja tulevaisuudessa tarkoituksenmukaisen toiminnan harjoittamisen.

Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että paikallisten verkkojen toiminta ei olisi verrattavissa valtakunnallisten matkaviestinverkkojen liiketoimintaan. Se ei käytännössä kilpailisi suurten teleyritysten valtakunnallisen massamarkkinan kanssa. Taajuuspolitiikalla ei myöskään tulisi ainoastaan turvata jo olemassa olevaa toimintaa vaan mahdollistaa myös uudenlaiset liiketoimintamallit. Niiden kehittymistä ei olisi perusteltua hidastaa tai rajoittaa tarpeettomalla paikallisten ja vähäisten matkaviestinverkkojen toimilupamenettelyllä.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi

Elisan mukaan ehdotetulla muutoksella olisi merkittäviä vaikutuksia myös taajuustehokkuuteen, koska muutos johtaisi siihen, että säädetyillä taajuusalueilla tarvittaisiin poikkeuksellisen laajat suoja-alueet, mikä johtaisi taajuuksien tehottomaan käyttöön. **Tältä osin liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että mahdolliset suoja-alueet hallitaan Liikenne- ja viestintäviraston tekemällä taajuussuunnittelulla ja radiolupiin asetettavilla ehdoilla.** Suoja-alueita voidaan pienentää mm. verkkojen keskinäisillä synkronointivaatimuksilla.

Ficom ry:n ja Telia Oyj:n lausuntojen mukaan esityksestä ei ilmene, mitä taajuuksille tapahtuu, jos niitä ei haeta tai oteta käyttöön. Ficomin lausunnon mukaan tällaisissa tilanteissa taajuudet tulisi osoittaa valtakunnalliseen kaupalliseen käyttöön niiden tehokkaan käytön varmistamiseksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä on muun muassa huolehtia taajuuksien tehokkaasta käytöstä. Lain 42 §:n mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi liittää radiolupaan taajuuksien tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön, viestintämarkkinoiden tehokkuuden ja radioviestinnän häiriöiden estämisen tai poistamisen kannalta tarpeellisia ehtoja. **Lain 49 §:n 6 kohdassa säädetään radioluvan peruuttamisesta, jos taajuuksia ei oteta käyttöön. Eräissä radioluvissa on lisäksi radiolupien ehdoissa määrätty määräaika taajuuksien käyttöönotolle.** Lisäksi ministeriö toteaa, että kyseessä olevien taajuusalueiden käyttötarkoituksesta päättää aina valtioneuvosto säätämässään taajuusasetuksessa ja tarvittaessa taajuusalueiden käyttötarkoitusta voidaan muuttaa.

Verkkotoimiluvan ehdot (16 §)

Toimilupaehtoja koskevaan säännökseen ehdotetaan lisäystä, jonka mukaan toimilupaan voidaan liittää ehtoja, joka koskevat matkaviestinverkon siirtoteknistä yhteysnopeutta. Ehdotetulla muutoksella voitaisiin varmistaa, että verkkotoimiluvan mukaisella verkon peittoalueella viestintäpalvelujen tarjoajan olisi mahdollista tarjota loppukäyttäjälle ainakin tiettyä yhteysnopeutta. Verkkoteknisellä yhteysnopeudella tarkoitettaisiin nopeutta, joka matkaviestinverkon tulee teknisesti kyetä siirtämään. Yhteysnopeutta koskeva ehto vaikuttaisi verkon tukiasematiheyteen ja verkon välityskykyyn.

Ficom ry:n lausunnon mukaan ehdotus on uusi, eikä se ole ollut aiemmin valmisteluvaiheessa esillä. **Tältä osin liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että luonnos hallituksen esitykseksi oli laajalla lausuntokierroksella ja se sisälsi kyseessä olevan ehdotuksen esitetyssä muodossaan.**

Ficom ry:n ja Telia Finland Oyj:n lausuntojen mukaan ehdotus lisää merkittävästi yritysten kustannusriskiä. **Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että ehdolla voitaisiin tarvittaessa varmistaa, että verkkotoimiluvan peittoalueella olisi mahdollista tarjota loppukäyttäjälle ainakin tiettyä yhteysnopeutta. Lisäksi säännöksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että ehdon asettamista harkitessa otettaisiin huomioon siitä aiheutuvat verkon rakentamis- ja ylläpitokustannukset**. Ehto olisi yksityiskohtaisten perustelujen mukaan mahdollista asettaa myös alueellisena vain sellaisille alueille, joissa verkon yhteysnopeuden sääntelylle olisi tarvetta esimerkiksi suuren käyttäjämäärän vuoksi.

Koska yhteysnopeus tulee yhä merkityksellisemmäksi myös esimerkiksi kriittisissä sovelluksissa ja palveluissa, voisi joillekin matkaviestintaajuuksille olla tarpeen tulevaisuudessa asettaa ehdotettu vaatimus. Lisäksi ministeriö toteaa, että tällä hetkellä valtakunnallisille teleyrityksille jo myönnettyjen matkaviestintaajuuksien toimiluvat ovat voimassa vuoden 2033 loppuun asti ja

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

etenkin kynnys huutokaupattujen toimilupien muuttamiseen on erittäin korkea. Näin ollen ehdotuksella ei olisi merkittävää vaikutusta jo käytössä oleviin taajuuksiin lähitulevaisuudessa. Ficomin lausunnon mukaan maininta verkon rakentamis- ja ylläpitokustannusten huomioimisesta pitäisi nostaa perusteluista pykälätasolle. **Liikenne- ja viestintäministeriö ei pidä tältä osin ehdotuksen muuttamista tarpeellisena.**

Yleisradio toteaa lausunnossaan, että Suomessa laajakaistaverkkojen kapasiteetti ei joka paikassa vielä riitä koko yleisön yhtäaikaiseen tv-sisältöjen katseluun television katselun enimmäishetkinä. Nykyinen televisiosisältöjen siirtovelvoitetta koskeva lain 227 § velvoittaa vain kaapelitelevisio-operaattorit tarjoamaan Yleisradion kanavat maksutta koko yleisölle.

Yleisradio ehdottaa, että valiokunta toteaisi kantanaan, että Yleisradion tv-sisältöjen saatavuuden turvaamiseen laajakaistaverkoissa koko yleisölle myös tv-katselun enimmäishetkinä on tarpeen olla olemassa sääntelykeinot, joita valtioneuvosto voi tarvittaessa käyttää. Lisäksi Yleisradio ehdottaa, että valiokunta täydentäisi ehdotetun 16 §:n perusteluja siten, että perusteluissa todettaisiin, että ehdotettu säännös on tarpeen myös siksi, että sen avulla toimilupaviranomainen voi turvata laajakaistaverkkojen kautta käytettävien yleisön kannalta välttämättömien palvelujen saatavuuden myös haja-asutusalueilla. Kolmantena vaihtoehtona Yleisradio ehdottaa ponsilausumaa, jolla liikenne- ja viestintäministeriötä kehotettaisiin valmistelemaan tarvittavat sääntelymuutokset.

Tältä osin liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että Yleisradion ehdotuksessa on kysymys laajemmasta mediapoliittisesta ja yleisradiopoliittisesta keskustelusta liittyen televisiosisältöjen jakeluun ja jakelun edellyttämiin tarvittaviin teknisiin edellytyksiin erilaisilla alustoilla, eikä Yleisradion ehdotus liity yksinomaan nyt ehdotettuun säännökseen. Ehdotetun säännöksen tavoitteena on varmistaa käyttäjille tarvittaessa tietty yhteysnopeus tulevaisuudessa. Liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen mukaan säännöksen valtioneuvoston tavoitteen mukainen soveltaminen ei edellytä Yleisradion esittämiä muutoksia. **Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että televisiosisältöjen siirtovelvoitetta koskevaa lain 227 §:ää tullaan tarkastelemaan teledirektiivin mukaisesti vuonna 2021 (tarkemmin vastineen kohdassa 9).**

Ehdotetun 16 §:n 2 momentin mukaan valtioneuvosto myöntää verkkotoimiluvan yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimiville matkaviestinverkoille vähintään 15 vuodeksi. Finnet ry ehdottaa lausunnossaan, että säännös koskisi kaikkia langattomia laajakaistapalveluja tarjoavia yrityksiä ja myös muiden kuin matkaviestinverkoille myönnettyjen toimilupien pituuden tulisi olla vähintään 15 vuotta. Finnet tarkoittanee kommentillaan valtioneuvoston myöntämän verkkotoimiluvan sijasta Liikenne- ja viestintäviraston myöntämän radioluvan kestoa, johon ei olla esittämässä muutosta. Digita Oy toteaa lausunnossaan, että myös muiden kuin yhdenmukaistettujen radiotaajuuksien toimilupien tulisi olla voimassa kauemmin kuin 10 vuotta.

Tältä osin liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että ehdotettu muutos vastaa teledirektiivissä säädettyä. Direktiivin taajuuksia koskevan sääntelyn tavoitteena on edistää nopeiden langattomien laajakaistayhteyksien saatavuutta ja etenkin 5G-verkkojen käyttöönottoa sekä yhtenäistää taajuuksien jakamiseen ja toimilupien myöntämiseen liittyviä käytäntöjä Euroopan unionissa. Tämän vuoksi direktiivissä on erityisiä säännöksiä, jotka koskevat ainoastaan Euroopan unionissa langattomalle laajakaistalle harmonisoituja taajuusalueita ja niille myönnettäviä verkkotoimilupia. **Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että valtioneuvostolla on edelleen mahdollisuus muiden taajuusalueiden**

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi

osalta myöntää toimilupa enintään 20 vuodeksi eikä liikenne- ja viestintäministeriö näe tarpeellisena säätää muiden kuin direktiivissä säädettyjen taajuusalueiden osalta toimiluville minimikestoa.

Tampereen yliopisto toteaa lausunnossaan, että jää epäselväksi, vapautetaanko yhteisrakentaminen kokonaan. Tältä osin liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että Tampereen yliopisto tarkoittanee lausunnossaan mahdollisesti ehdotettua 16 §:n 5 momentin säännöstä. Ehdotetun 5 momentin mukaan radiotaajuuksien yhteiskäyttöä ei saisi toimilupaehdolla estää. Radiotaajuuksien yhteiskäytöllä tarkoitettaisiin tilannetta, jossa useampi kuin yksi teleyritys tai radiolähettimen käyttäjä käyttää samalla maantieteellisellä alueella samoja taajuuksia. Yhteiskäytössä taajuuksia voidaan käyttää joko käyttäjien yhteisessä verkossa tai käyttäjien omissa erillisissä verkoissa. **Ehdotus vastaa direktiivissä säädettyä**.

Radiotaajuuksien yhteiskäyttö saattaa edistää taajuuksien tehokasta käyttöä ja verkkojen rakentamista etenkin harvaan asutuilla alueilla. Ehdotettu säännös ei kuitenkaan estäisi sitä, että toimilupaviranomainen sääntelisi yhteiskäyttöä esimerkiksi asettamalla yhteiskäytölle ehtoja. Suomessa verkkotoimiluvissa on esimerkiksi määrätty, minkälaisen osuuden väestöstä toimiluvanhaltijan oman verkon tulee kattaa. Ehdotettu säännös ei luonnollisesti estä myöskään kilpailulainsäädännön soveltamista, jolla voidaan estää markkinoiden keskittyminen.

<u>Verkkotoimiluvan jatkaminen ja verkkotoimiluvan uusiminen (17 a ja 17 b §)</u>

Finnet ry esittää lausunnossaan myös verkkotoimiluvan jatkamista ja uusimista koskevien säännösten osalta, että säännöksiä tulisi soveltaa kaikkiin langattomiin laajakaistapalveluihin eikä ainoastaan yhdenmukaistetuilla radiotaajuuksilla toimiviin matkaviestinverkkoihin. **Tältä osin liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että direktiivin taajuuksia koskevan sääntelyn tavoitteena on edistää nopeiden langattomien laajakaistayhteyksien saatavuutta ja etenkin 5G-verkkojen käyttöönottoa. Tämän vuoksi direktiivissä on erityisiä säännöksiä, jotka koskevat ainoastaan Euroopan unionissa langattomalle laajakaistalle harmonisoituja taajuusalueita ja niille myönnettäviä verkkotoimilupia**.

Tampereen yliopisto toteaa lausunnossaan, että toimiluvat voivat jäädä kolmen päätoimijan haltuun ja markkinalle ei näin voi juurikaan tulla uusia toimijoita. **Tämän osalta liikenne- ja viestintäministeriö viittaa edellä esittämäänsä ja toteaa, että ehdotus vastaa direktiivin sääntelyä**. Säännöksiä toimiluvan uusimisesta ja jatkamisesta sovellettaisiin direktiivin mukaisesti vain tiettyihin EU:ssa langattomalle laajakaistalle harmonisoituihin taajuusalueisiin. Lisäksi ministeriö toteaa, että verkkotoimiluvan uusimista arvioidessaan valtioneuvosto ottaa huomioon muun muassa tarpeen edistää kilpailua ja taajuuksien tehokasta käyttöä sekä markkinoilla taajuuksille esiintyvän mahdollisen muun kysynnän. Valtioneuvosto suorittaisi esityksessä kuvatulla tavalla tarkoituksenmukaisuusharkinnan, jossa se tarkastelisi muun muassa verkkotoimilupien uusimisen vaikutusta kilpailuun markkinoilla, taajuuksien tehokkaaseen käyttöön ja vakiintuneen toiminnan mahdollisesta keskeytymisestä loppukäyttäjille aiheutuviin haittoihin.

Lisäksi ministeriö toteaa, että Suomen laajakaista- ja matkaviestintämarkkinoille on muodostunut vahva kolmen vakiintuneen toimijan markkina. Koska markkinaosuudet ovat keskittyneitä kolmelle suurelle toimijalle, ei esitetyllä direktiivin edellyttämällä muutoksella todennäköisesti ole merkittäviä vaikutuksia Suomen markkinoihin.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

Ficom ry:n ja Telia Oyj:n lausuntojen mukaan ehdotuksia tulisi joiltakin osin täydentää. Verkkotoimiluvan jatkamisen esteenä on 17 a §:n mukaan Liikenne- ja viestintävirastossa vireillä oleva 42 luvun mukainen valvontapäätös. Ficomin mukaan tämä mahdollistaa minkä tahansa vireillä olevan tapauksen toimiluvan jatkamisen esteeksi. Ficomin lausunnon mukaan käytännössä 42 luvun mukaisia tapauksia on vireillä lähes jatkuvasti. Lausunnon mukaan ehdotusta tulisi muuttaa toimilupaehtojen rikkomiseen liittyväksi ja siten, että jatkamisen esteenä on ainoastaan se, jos osoitettuja rikkeitä tai laiminlyöntejä ei ole korjattu määräaikaan mennessä.

Tältä osin liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että ehdotettu muutos vastaa direktiivissä säädettyä. Pykälän perusteluissa todetaan, että valtioneuvoston olisi ehdotetun 2 momentin mukaan jatkettava verkkotoimiluvan voimassaoloa, jos valtioneuvostossa ei ole vireillä 19 §:ssä säädetty verkkotoimiluvan peruuttaminen tai Liikenne- ja viestintävirastossa ei ole vireillä 42 luvussa säädettyä valvontapäätösmenettelyä tai pakkokeinomenettelyä toimiluvanhaltijan 330 §:ssä tarkoitetun merkittävän tai toistuvan laiminlyönnin vuoksi. **Näin ollen säännöksen perusteluissa todetaan, että valtioneuvosto ottaa tekemässään kokonaisharkinnassa huomioon laiminlyönnin merkittävyyden ja toistuvuuden sekä viestintäpoliittisten tavoitteiden toteutumisen**.

Säteilyturvallisuus

Sähköherkät ry toteaa lausunnossaan, että langattoman teknologian terveysvaikutuksista olisi käytävä nykyistä laajapohjaisempaa keskustelua Suomessa ja se tuo esiin tarpeen viranomaisen velvollisuudesta tiedottaa säteilystä ja puhelimien turvallisista käyttötavoista.

Tältä osin liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että Säteilyturvallisuutta valvoo Suomessa sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalaan kuuluva Säteilyturvakeskus (STUK). Suomessa väestön altistumista radiotaajuiselle säteilylle rajoitetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetuilla raja-arvoilla, jotka ovat yhdenmukaiset Euroopan Unionin neuvoston suosituksen kanssa. Säteilyturvakeskus valvoo väestön altistumista radiotaajuiselle säteilylle ja seuraa aktiivisesti kansainvälisen tutkimustiedon kehitystä.

Liikenne- ja viestintäministeriö ja Liikenne- ja viestintävirasto ottavat erityisesti uusia matkaviestintään liittyviä toimenpiteitä valmistellessaan asianmukaisesti huomioon Säteilyturvakeskuksen näkemykset. Säteilyturvakeskuksen liikenne- ja viestintäministeriölle ja liikenne- ja viestintävaliokunnalle antamien lausuntojen mukaan nyt esitetyillä muutoksilla ei ole vaikutuksia säteilyturvallisuuteen.

3. Käyttöoikeuksien luovutukseen ja yhteenliittämiseen liittyvät velvollisuudet

Passiiviseen infrastruktuuriin liittyvä sääntely (55 c §)

DNA Oyj esittää lausunnossaan uutta sääntelyä passiivisen infrastruktuurin käyttöoikeuteen sekä muutoksia hallituksen esityksessä esitettyihin käyttöoikeuteen liittyviin säännöksiin. DNA Oyj esittää lakiin uutta säännöstä, jonka perusteella yrityksellä, joka omistaa radiomaston, kaapelikanavan tai valokuituyhteyden olisi velvollisuus luovuttaa kohtuullista kustannusperusteisesti määritettyä korvausta vastaan teleyritykselle käyttöoikeus tähän omaisuuteen sekä tarvittaessa varmistaa muun muassa riittävän sähkönsyöttö. Telia Finland Oyj puolestaan katsoo hallituksen esityksessä esitetyn sääntelyn passiivisen

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

infrastruktuurin osalta riittäväksi ja uskoo direktiivin vaatimuksia tiukemman sääntelyn olevan suomalaisen viestintäinfrastruktuurin kannalta haitallista.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että käyttöoikeuksiin ja yhteenliittämiseen liittyä sääntely on hallituksen esityksessä ehdotettu yhdenmukaistettavaksi teledirektiivin säännösten kanssa. Käyttöoikeuteen ja yhteenliittämiseen liittyvien velvollisuuksien asettamista voidaan pitää poikkeuksellisena toimenpiteenä, mihin voitaisiin ryhtyä ainoastaan niissä tapauksissa, joiden ratkaisemiseen yleinen kilpailuoikeus ei riitä. Hallituksen esityksessä ehdotettu käyttöoikeuteen ja yhteenliittämiseen liittyvä sääntely antaisi Liikenne- ja viestintävirastolle toimivallan direktiivin mukaisesti tarvittaessa asettaa näihin liittyviä velvollisuuksia joko huomattavan markkinavoiman aseman perusteella tai muulla perusteella. Perusteet velvollisuuksien asettamiseen vaihtelisivat velvollisuuskohtaisesti, mutta lähtökohtaisesti ne edellyttäisivät sitä, että velvollisuuksien asettaminen katsottaisiin välttämättömäksi markkinahäiriöiden korjaamiseksi tai loppukäyttäjien edun vuoksi.

Yritysten omaisuuden käyttöoikeuteen kohdistuva sääntely edellyttää aina tarkkaa arviointia ja punnintaa perustuslain 15 §:n omaisuudensuojan kannalta. Ei voida katsoa perustelluksi asettaa kaikille radiomastojen, kaapelikanavien tai valokuituyhteyksien omistajille tällaisia velvollisuuksia suoraan lain nojalla ilman, että Liikenne- ja viestintävirasto arvioisi tällaisten velvollisuuksien asettamisen tarpeellisuutta esimerkiksi kilpailun ja loppukäyttäjien edun kannalta.

Hallituksen esityksessä ehdotetussa 56 §:n 1 momentissa mahdollistettaisiin kohtuulliseksi katsottavia käyttöoikeusvelvollisuuksien asettaminen esimerkiksi mastoihin, antenneihin ja torneihin, jos se olisi tarpeen kestävien kilpailumarkkinoiden kehittymiseksi tai loppukäyttäjien eduksi. Säännös mahdollistaisi velvollisuuden asettamisen direktiiviä vastaavasti kuitenkin ainoastaan huomattavan markkinavoiman yrityksille, mitä voidaan pitää tarkoituksenmukaisena ja direktiivin mukaisena ratkaisuna.

Lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 55 c §, jossa säädettäisiin muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavista passiivisen infrastruktuurin yhteiskäyttöön ja paikallisiin verkkovierailusopimuksiin liittyvistä velvollisuuksista. Säännös vastaisi teledirektiivin 61 artiklan 4 kohtaa. Direktiivin mukaan säännöksessä tarkoitettuja velvollisuuksia voi asettaa ainoastaan, jos tämä mahdollisuus todetaan selkeästi radiotaajuuksien käyttöoikeuksia myönnettäessä. Kansalliseen lakiin ehto ehdotetaan lisättäväksi siten, että Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa velvollisuuksia ainoastaan, jos mahdollisuus asettaa velvollisuuksia on selkeästi todettu lain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua verkkotoimilupaa tai erityisessä tapauksessa 39 §:n 1 momentissa tarkoitettua radiolupaa myönnettäessä.

DNA Oyj ehdottaa lausunnossaan, että laista poistettaisiin tällaista toteamista koskeva rajoitus sellaisten toimilupien osalta, jotka on myönnetty ennen lain voimaantuloa. Direktiivissä ei kuitenkaan säädetä mahdollisuudesta tehdä poikkeuksia ennen lain voimaantuloa myönnettyjen verkkotoimilupien osalta. Lisäksi DNA Oyj esittää, että sekä ehdotettua 55 c §:ää että rinnakkain sijoittamista ja yhteiskäyttöä koskevaa 55 e §:ää tulisi muuttaa siten, että niiden perusteella voisi asettaa velvollisuuksia myös muille kuin teleyrityksille. **Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että tällaista sääntelyä voitaisiin pitää hyvin poikkeuksellisena, eikä se myöskään vastaisi direktiivin säännöksiä.**

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

Passiivisen infrastruktuurin käyttöoikeuden lisäksi 55 c §:ssä ehdotetaan säädettäväksi paikalliseen verkkovierailuun liittyvistä velvollisuuksista. DNA Oyj katsoo lausunnossaan, että paikallista verkkovierailua koskevia perusteluita tulisi täydentää määritelmän tarkkarajaisuuden osalta ja keino tulisi säätää viimesijaiseksi. **Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että direktiivin 61 artiklan 4 kohdasta ei ole johdettavissa DNA Oyj:n ehdottamaa viimesijaisuutta. On kuitenkin huomioitava, että kynnys verkkovierailuun liittyvien velvollisuuksien asettamiseen olisi hallituksen esityksen perusteella hyvin korkealla.** Mahdollisuudesta siihen tulisi ensinnäkin todeta selkeästi verkkotoimilupaa tai poikkeuksellisessa tapauksessa radiolupaa myönnettäessä. Lisäksi alueella tulisi olla ylitsepääsemättömiä taloudellisia tai fyysisiä esteitä radiotaajuuksia edellyttävien verkkojen tai palveluiden tarjoamiseen käytettävän infrastruktuurin markkinaehtoiselle käyttöönotolle, minkä vuoksi loppukäyttäjillä olisi erittäin rajalliset mahdollisuudet päästä verkkoon tai käyttää palveluita.

Aiemman infrastruktuurin korvaaminen tai poistaminen käytöstä (81 c §)

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 81 c §, jossa säädetään menettelystä, jota huomattavan markkinavoiman yrityksen tulisi noudattaa poistaessaan käytöstä tai korvatessaan aiempaa verkkoaan. Säännöksen sisältö perustuisi teledirektiivin 81 artiklaan. Ehdotetun pykälän mukaan huomattavan markkinavoiman yrityksen tulisi ilmoittaa Liikenne- ja viestintävirastolle, kun se aikoo poistaa käytöstä tai korvata aiempaa verkkoaan. Liikenne- ja viestintävirasto voisi asettaa yritykselle muun muassa velvollisuuksia sen varmistamiseksi, että saatavilla on vähintään vastaavanlaisia vaihtoehtoisia tuotteita, jos se o tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien edun turvaamiseksi.

FiCom ry ja Telia Finland Oyj esittävät lausunnossaan, että ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle rajattaisiin pienet hankkeet. **Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että teledirektiivi ei kuitenkaan mahdollista tällaista ilmoituskynnystä, sillä sen mukaan tulee säätää ilmoitusvelvollisuudesta riippumatta hankkeen koosta.**

Telia Finland Oyj ja Finnet-liitto ry esittävät lausunnoissaan, että Liikenne- ja viestintävirasto ottaisi velvollisuuksien asettamista arvioidessaan huomioon langattoman laajakaistan tarjonnan. **Ministeriö toteaa, että hallituksen esityksen perusteluiden mukaan kilpailun ja loppukäyttäjien etua arvioitaessa tulisi huomioida, että markkinoiden kilpailudynamiikkaan tietyillä markkinoilla sekä loppukäyttäjien palveluiden saatavuuteen vaikuttavat myös muut kuin kyseisille markkinoille kuuluvat palvelut**. Näin ollen kilpailun ja loppukäyttäjien etua arvioitaessa tulisi kiinnittää huomiota myös langattoman laajakaistan saatavuuteen alueella, jolla aiempaa infrastruktuuria ollaan poistamassa käytöstä.

Lisäksi FiCom ry pyytää valiokuntaa ottamaan kantaa siihen, voisiko Liikenne- ja viestintävirasto päätöksellään kieltää kupariverkon suunnitellun purkamisen sekä perustuslain 15 §:ssä säädetyn omaisuudensuojan suhdetta tällaiseen mahdolliseen päätökseen. Myös Finnet-liitto ry kiinnittää lausunnossaan huomiota säännöksen suhteeseen perustuslaissa tarkoitettuun omaisuudensuojaan.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa tältä osin, että teledirektiivin 81 artiklan 2 mukaan kansallisen sääntelyviranomaisen eli Suomen tapauksessa Liikenne- ja viestintäviraston on varmistettava, että käytöstä poistamisen tai korvaamisen yhteydessä varmistetaan sellaisten vähintään

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi

vastaavanlaatuisten vaihtoehtoisten tuotteiden saatavuus, joilla voi saada käyttöoikeuden aiemmat verkkoelementit korvaavaan parannettuun verkkoinfrastruktuuriin, jos se on tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien oikeuksien turvaamiseksi. Lakiin esitetty säännös vastaisi siten sisällöltään direktiivin säännöstä. Ehdotettua säännöstä on arvioitu hallituksen esityksessä myös perustuslain 15 §:n kannalta. Arvioinnissa on kiinnitetty huomiota muun muassa tarkkarajaisuuteen, sääntelykohteen erityispiirteisiin sekä kansainväliseen toimintaympäristöön, jossa huomattavan markkinavoiman teleyritykset toimivat. **Lisäksi arvioinnissa on huomioitu, että velvollisuuksia asetettaessa tulee arvioida niiden kohtuullisuutta. Ehdotettu sääntely on sovitettu perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntöön. Ehdotetun sääntelyn ei arvioida olevan ongelmallista perustuslain 15 §:n kannalta.**

4. Valtakunnalliset tilaajanumerot (yritysnumerot, 65 §)

Esityksessä ehdotetaan, että teleyritykset eivät saisi jatkossa erikseen hinnoitella puhelinverkon nousevaa liikennettä valtakunnallisten tilaajanumeroiden osalta. Ficom, Elisa, Telia ja Elinkeinoelämän keskusliitto (EK) esittävät valtakunnallisia tilaajanumeroita koskevan ehdotuksen poistamista esityksestä. Edellä mainituista toimijoista moni on lausunut, että muutoksella olisi kuluttajalle hyvin vähäinen vaikutus ja se voisi kääntyä jopa ajan saatossa kuluttajaa vastaan esimerkiksi siten, että puhelinpalveluiden saatavuus vähenisi. Elisan ja EK:n mielestä muutos kaventaisi myös yrityksen valintamahdollisuuksia puhelinpalveluidensa toteuttamiseen. Moni toimijoista on lausunnossaan myös ilmaissut, että asiakkaiden kannalta tilanne voisi muutoksen myötä heikentyä, mikäli valtakunnallisten tilaajanumeroiden käyttö kielletään tai ne siirtyvät korkeampiin palvelunumerohintoihin. Telian mukaan ehdotetulle sääntelylle ei ole perusteltuja tarpeita ja se on juridisesti kyseenalainen.

Liikenne- ja viestintäministeriö nostaa esille, että kyseisessä esityksessä ei ole tarkoitus kieltää jatkossakaan valtakunnallisten tilaajanumeroiden käyttöä ja esityksellä on tarkoitus pyrkiä korjaamaan lainsäädäntö vastaamaan sen alkuperäistä tarkoitustaan, joka oli taata soittajalle vakiohintaiset puhelut valtakunnallisiin tilaajanumeroihin. Sääntely ei kaikilta osin enää toteuta alkuperäistä tarkoitustaan varmistaa kuluttajille kohtuuhintaiset puhelut erilaisiin valtakunnallisiin tilaajanumeroihin. Valtakunnallisten tilaajanumeroiden kotimaan puheluita kalliimmalle hinnoittelulle ole tiedossa kustannusperusteisia syitä.

Lisäksi on huomioitava, että samanlaista järjestelmää ei ole käytössä muissa Suomen verrokkimaissa. Teleyritykset voivat kuitenkin jatkossakin tarjota toimijoille erilaisesti rakennettuja paketteja yritysten tarpeisiin. Liikenne- ja viestintäministeriö tunnistaa, että tilaajanumeroiden erityishinnoittelun poistuessa yritykset voivat mahdollisesti vähentää jonkin verran puhelinpalvelun tarjontaa tai siirtää osan palveluistaan palvelunumeroihin.

Kuitenkin esimerkiksi kuluttajasuojalaki ja hallintolaki suojaavat osaltaan kuluttajien ja kansalaisten mahdollisuutta neuvontapalveluiden vähimmäistasoon. Esimerkiksi sopimusasiakkaille tulee tarjota perushintaista asiointinumeroa (kuluttajansuojalaki 14 §).

Valtionhallinnon puhelinnumerot on suurimmilta osin hinnoiteltu maksamaan jo nytkin soittajalle normaalin matkapuhelinmaksun tai paikallisverkkomaksun verran. **Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että usein yrityksillä voi olla myös myynnillisistä syistä tarve ylläpitää puhelinpalveluita,**

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi

joiden avulla on mahdollisuus saavuttaa laajempi asiakaspiiri. Palvelunumeroiden osalta monilla kuluttajilla on liittymissään estoja. Yhä osa ihmisistä soittaa mieluummin verkossa tapahtuvan asioinnin sijasta. Muutoksen seurauksena kustannusten maksajana olisi jatkossa selvemmin itse toimija tai katteistaan ja muusta toiminnasta tinkivä teleyritys eikä soittaja.

Teleyrityksille muutoksesta koituvien taloudellisten vaikutusten[2] osalta ei ole myöskään selvää, että tilaajanumeroista teleyrityksille kertyvä liikevaihto katoaa kokonaisuudessaan, sillä on vaikea ennakoida sitä, millaisia ratkaisuja operaattorit myyvät jatkossa yritysasiakkailleen. Muutos todennäköisesti laskee jonkin verran alan liikevaihtoa ja mahdollisesti myös voittoja, mutta vaikutus on toiminnasta kertyvän liikevaihdon osuuden perusteella suhteellisen vähäinen

Muutos lisää hinnoittelun läpinäkyvyyttä tulevaisuudessa niin kuluttajille kuin puhelinpalveluita ostaville toimijoille. Kuten Kilpailu ja kuluttajavirasto (KKV) lausunnossaan toteaa, nykyinen hinnoittelurakenne on ollut hyvin ongelmallinen ja kuluttaja-asiamies on valvontatyössään havainnut, etteivät kuluttajat eikä numeroita käyttävät yritykset itsekään yleensä tunne tai ymmärrä numeroiden hinnoittelurakenteiden eroja tai hinnan määräytymisen perusteita. KKV asiantuntijalausunnossaan kannattaa ehdotettua muutosta ja pitää sitä tärkeänä askeleena kohti puhelinasiointia koskevan kuluttajansuojan toteuttamista, vaikkakin nykyisen ehdotuksen perusteella tehtävien sääntelymuutosten vaikutus kuluttajan asemaan jää nähtäväksi muun muassa sen takia, että sääntely ei takaa valtakunnallisten tilaajanumeroiden kuulumista jatkossa teleyritysten tuotteistamiin puhepaketteihin.

KKV katsoo kuluttajan aseman vaativan edelleen parantamista myös kuluttajansuojasääntelyn osalta. Iso epäkohta on KKV:n lausunnon mukaan myös se, että rahoituspalveluja ja -välineitä koskevat sopimukset rajattiin perushintaista asiakaspalvelua koskevan sääntelyn ulkopuolelle. **Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että kyseisen pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että mainittu poikkeus on ehdotettu juuri poistettavaksi säännöksestä.**

KKV:n mielestä tilaajanumeroiden sääntelyyn ehdotettu siirtymäaika on liian pitkä ja sen pitäisi olla yksi vuosi. Ficom, Elisa, Telia ja EK ehdottavat sen sijaan siirtymäajan pidennystä yhdellä vuodella lisää eli 31.12.2023 asti. Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että kyseinen muutos on iso toimijoille ja lakimuutos saattaa sijoittua kesken sopimuskautta, sillä toimijoiden mukaan yritysten sopimuskaudet ovat pitkäkestoisempia. **Liikenne- ja viestintäministeriö kuitenkin näkee, että esitetty kahden vuoden siirtymäaika, joka pidennettiin vuodella lausuntokierroksen palautteen vuoksi, on riittävä**.

5. Yleispalvelu

Internetyhteyspalvelua koskevan yleispalvelu nopeus (87 §)

Ficomin, Elisan ja Telian lausunnoissa nähdään, että internetyhteyspalvelun yleispalvelunopeutta ei tulisi nostaa. Mikäli nosto tehtäisiin, sen tulisi olla enintään 50 % korotus nykyiseen 2 Mbit/s nopeuteen eli yleispalvelulaajakaistan nopeus olisi enintään 3 Mbit/s. Yhteydellä ei tulisi olla laatuvaatimuksia.

[2] Ehdotuksen vaikutuksia ja taustaa on käsitelty tarkemmin myös Hankeikkunassa julkaistussa LVM:n muistiossa: https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/f4a8e63a-5c4f-4c82-a778-dbed38de6595/dc819c01-842a-46af-afe1-175ae988f010/MUISTIO_20200608074613.pdf

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

Lausunnoissa esitetään, että valmisteluvaiheessa tehdyt selvitykset eivät tue nopeuden nostoa. Noston esitetään tuovan 10-22 miljoonan euron kustannukset, jolloin velvoite on suhteeton ja olisi todennäköistä, että kustannukset tulisi korvata valtion varoista.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että yleispalvelunopeuden nosto tehtäisiin esityksen 87 §:n 3 momentin mukaisesti valtioneuvoston asetuksella. Käsittelyssä oleva esitys ei siis suoraan nosta yleispalveluliittymän nopeutta.

Asetus annettaisiin mahdollisimman nopeasti esityksen hyväksyminen jälkeen. Valtioneuvoston asetus tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeudesta yleispalvelussa ja erityisryhmille tarjottavien palveluiden vähimmäisvaatimuksista määriteltäisiin nopeuden lisäksi muun muassa yhteyden laatuvaatimuksista.

Yhteyden tulee tukea teledirektiivin liitteessä V määriteltyä vähimmäispalveluiden listaa. Näitä palveluita ovat 1) sähköposti, 2) hakukoneet, jotka pystyvät hakemaan ja löytämään kaikenlaista tietoa, 3) verkkopohjaiset perusvälineet koulutukseen, 4) verkkolehdet tai –uutiset, 5) tavaroiden tai palvelujen ostaminen tai tilaaminen verkossa, 6) työnhaku ja työhakuvälineet, 7) ammatillinen verkostoituminen, 8) verkkopankki, 9) sähköisten viranomaispalvelujen käyttö, 10) sosiaalinen media ja pikaviestintä ja 11) puhelut ja videopuhelut (vakiolaatua).

Esityksen valmisteluvaiheessa tehtiin selvityksiä nopeuden nostosta ja sen vaikutuksista. Liikenne- ja viestintäviraston arvion mukaan ”nykyisen yleispalvelutason pitäisi riittää tukemaan telepakettidirektiivin liitteessä V määriteltyjä vähimmäispalveluita. Vaatimukset nopeudelle ovat kuitenkin verkko-palvelukohtaisia, ja **osa palveluista saattaa edellyttää myös nopeampaa yhteyttä**. ”Esimerkiksi tilanteissa, joissa samassa taloudessa on useampi yleispalveluyhteyden käyttäjä samanaikaisesti, nykyinen vähimmäisnopeus ei todennäköisesti riitä kaikille käyttäjille. **Ministeriö näkee, että esitetty, myöhemmin asetuksella tehtävä yleispalvelunopeuden nosto 5 Mbit/s-tasolle on perusteltu. Laatuvaatimuksilla voidaan puolestaan varmistaa, että yhteys tosiallisesti toimii.**

Edellä mainitun selvityksen mukaan vuoden 2018 lopussa kaikista kotitalouksista, joilla oli käytössään kiinteän verkon välityksellä toteutettu laaja-kaista, yksinkertaisen määräenemmistön (51 %) käytössä oli 30 Mbit/s tai tätä nopeampi yhteys. Samaan aikaan kaikista kotitalouksista, joilla oli käytössään matkaviestinverkkojen kautta toteutettu tiedonsiirtoliittymä, yksinkertaisen määräenemmistön (51 %) käytössä oli 100 Mbit/s tai tätä nopeampi yhteys. Erityisesti matkaviestinverkkojen kohdalla tulee kuitenkin huomioida, että kyseessä on liittymän nimellisnopeus, eli liittymäsopimuksessa ilmoitettu tiedonsiirtonopeutta kuvaava enimmäisarvo.

Ministeriö katsoo, että nopeuden nostoa voidaan pitää oikeasuhtaisena suhteessa markkinakehitykseen. Esitetty yleispalvelunopeus noudattaisi myös muita teledirektiivin lähtökohtia, kuten sitä että yleispalvelun tulee olla viimesijainen turvaverkko yhteydelle, eikä yleispalvelusääntelyä tule käyttää verkkoinvestointien edistämiseen.

Ministeriö katsoo, että myöskään suurempi yhteysnopeuden nosto ei ole tässä vaiheessa tarpeellinen. Nopeuden nostaminen esimerkiksi Tampereen yliopiston lausunnossa esitetylle 10mbit/s-

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi

tasolle toisi huomattavia kustannuksia. Selvitysten mukaan nämä olisivat suuruusluokaltaan kymmeniä miljoonia euroja.

Esityksessä on arvioitu, että nopeuden nosto 5 Mbit/s-tasolle olisi suuruusluokaltaan noin 10 miljoonaa euroa. Todennäköistä on, että tämän suuruiset kustannukset eivät vielä aiheuttaisi ehdotuksen 94 §:n mukaista nettokustannusten korvausta kohtuuttoman taloudellisen rasituksen vuoksi.

Kustannusten osalta on hyvä huomata, että yleispalvelusta yrityksille tulevat kustannukset realisoituvat vasta, kun yleispalveluliittymiä tulee rakentaa kuluttajilta tulevan kysynnän ja yksilöityjen vaatimusten vuoksi. Useimmiten yhteysongelmat ratkeavat kaupallisilla ratkaisuilla, mutta yleispalvelusääntely tarjoaa turvaverkon. Sen avulla voidaan varmistaa, että kaikille kansalaisille on joka tapauksessa saatavilla toimiva puhelin- ja internetyhteys.

Elisa ehdottaa, että hallituksen esityksen perusteluteksteihin lisättäisiin vielä, että tarjoamisen edellytysten arvioinnissa tulee huomioida erityisesti tarkasteltavana olevan alueen sekä lähialueiden teleyrityksen omistamat kiinteänverkon infrastruktuuri sekä mastopaikat. Nykyisen lain mukaan Nimeämismenettelyn on oltava tehokas, puolueeton, avoin ja syrjimätön. Yleispalveluyritykseksi on nimettävä se yritys, jolla on parhaat edellytykset yleispalvelun tarjontaan. **Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että nykyinen tai ehdotettu laki ei ota kantaa nimeämismenettelyn yksityiskohtiin. Liikenne- ja viestintävirastolla on tältä osin harkintavaltaa. Nimeämismenettelyä on mahdollista tarkastella aina yleispalvelupäätösten valmistelun yhteydessä. Myös seuraavalla nimeämiskierroksella menettelyä tarkastellaan yhdessä teleyritysten kanssa. Ministeriö katsoo, että laissa esitetty Liikenne- ja viestintäviraston nimeämiskäytäntö on tasapuolinen.**

Virasto on huomioinut laajasti edellytykset palvelun tarjoamiseen tietyllä maantieteellisellä alueella. Virasto huomioi, millä yrityksellä on parhaat edellytykset toimia yleispalveluyrityksenä. Niin sanotuissa tasatilanteissa huomioidaan velvoitteiden tasapuolinen jakautuminen teleyritysten kesken, jotta yksittäiselle yritykselle ei tulisi kohtuutonta rasitetta. Yleispalveluyritysten nimeämistä tulee tarkastella kokonaisuutena, ei yksittäiseen kriteeriin nojaten.

Erityisryhmien yleispalvelu (86 § ja 87 §)

Ficom ja Telia katsovat lausunnoissaan, että erityisryhmien yleispalvelunopeuden nostolle ei ole tarvetta mm. valmisteluvaiheessa saadun palautteen perusteella.

Nykyään vammaisten henkilöiden yleispalvelusta säädetään tarkemmin lain 87 §:n nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella kuulo-, puhe- ja näkövammaisille tarjottavien yleisten puhelinpalvelujen vähimmäisvaatimuksista (1247/2014). LVM kuuli valmisteluvaiheessa laajasti erityisryhmiä. Lausuntokierroksen lisäksi valmistelun alkuvaiheessa (9.5.2019) järjestettiin esteettömyyteen liittyvä kuulemistilaisuus, lisäksi hankkeen seurantaryhmässä käsiteltiin useaan otteeseen esteettömyyttä. Yleispalvelun osalta ongelmia ei tuotu esiin järjestöjen tai teleyritysten puolelta. Kaupalliset palvelut vastaavat pääasiassa kysyntään niin hinnoittelun kohtuullisuuden, kuin myös hyvän saatavuuden osalta myös järjestöjen mukaan, eikä asetuksen mukaisia yleispalveluliittymiä ole tiettävästi käytössä.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi

Ministeriö katsoo kuitenkin, että erityisryhmien yleispalvelua koskeva sääntely on yhä tarpeellista, vaikka asia on hoitunut markkinaehtoisesti viime vuosina. Sääntely toimii viime sijaisena turvaverkkona sille, että sopivia yhteyksiä on saatavissa. Nopeuden tarkastelu ja nostaminen samassa suhteessa muun yleispalvelun kanssa on myös yhdenvertaisuuskysymys.

Yleispalvelusääntelyn soveltamisala (erit. 86 § ja 87 §)

Ficomin, Elisan ja Telian lausunnoissa esitetään myös, että yleispalvelusääntelyn soveltamisalan tulisi koskea vain kuluttajia. Esityksessä yleispalvelusääntelyä sovellettaisiin teledirektiivin 84 artiklan 5 kohdan tuoman liikkumavaran myötä myös mikroyrityksiin.

Soveltamisalaa on esityksen valmistelussa rajattu nykyisestä sääntelystä, joka koskee myös tilaajia eli myös suurempia yrityksiä. Käytännössä yrityksiä koskevia yleispalvelutapauksia ylipäänsä on Liikenne- ja viestintäviraston käsittelyssä ollut vain muutamia (esim. poroerottelupaikka).

Ministeriö katsoo, että mikroyritykset ovat rinnasteisessa neuvotteluasemassa kuluttajaan nähden. Kaikista pienempien yritysten yhteyksien toimivuus koko maan alueella on tärkeää turvata. Tätä suuremmat yritykset eivät kuuluisi pykälän soveltamisalaan. Käytännössä mikroyrityksiä suurempia yrityksiä koskevia yleispalvelupäätöksiä ei ole tehty.

Erillisverkot viittaa lausunnossaan aiempiin kannanottoihin (mm. maa- ja metsätalousministeriö) kannanottoihin yleispalvelun soveltamisalan laajentamisesta myös vapaa-ajan asuntoihin, sillä tämä lisäisi myös viranomaisille tarjottavien palveluiden saatavuutta. **Ministeriö katsoo, että yleispalvelun laajentaminen esimerkiksi vapaa-ajan asuntoihin ei ole tarkoituksenmukaista ja lisäisi mittavasti kustannuksia yrityksille sekä nettokustannusten korvausten kautta valtiolle huomattavasti.** Usein hyvin harvaan asutuilla seuduilla sijaitseviin vapaa-ajan asuntoihin tarjottavat yleispalveluyhteydet vaatisivat verkossa todennäköisesti näiden yhteyksien priorisointia. Tällöin muiden käyttäjien palvelutaso heikkenisi.

VANE ehdottaa lausunnossaan, että laskutustietojen esteettömyydessä huomioitaisiin näkövammaisten ohella muut vammaryhmät, kuten selkokieltä tarvitsevat vammaiset henkilöt. Laskutustietojen esteettömyydestä säädettäisiin ehdotuksen 87 §:n nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeudesta yleispalvelussa ja erityisryhmille tarjottavien palvelujen vähimmäisvaatimuksista. VANEn ehdotusta voidaan käsitellä osana asetuksen valmistelua.

6. Käyttäjien oikeudet

Sääntelyn soveltamisala (106 §)

Elinkeinoelämän keskusliiton (EK) lausunnossa todetaan, että käyttäjien oikeuksia koskeva sääntelyä olisi ehdotuksessa (106 § 1 momentti) ulotettu koskemaan kaikkia tilaajia, niin yhteisö- kuin kuluttajakäyttäjiä. **Liikenne- ja viestintäministeriö korostaa, että kyseisen momentin muutoksella ei ehdo-**

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi

teta muutettavaksi sääntelyn soveltamisalaa nykyisestä. Muutoksella ainoastaan selkiytettäisiin soveltamisalaa muissa kuin kuluttajasopimussuhteissa, koska sääntelyn soveltamisessa on ollut tältä osin epäselvyyttä. Sellaiset sähköisenviestintäpalvelulain käyttäjän ja tilaajan oikeuksia koskevat säännökset, jotka ovat pakottavia myös yrityssopimussuhteissa, ovat pääsääntöisesti teledirektiivin täytäntöönpanemiseksi välttämättömiä. **Ministeriä toteaa myös, että lakiehdotuksessa esitetään, että virhe- ja viivästyssääntelyn sekä sopimuksen irtisanomisajan ja –menettelyn osalta lain soveltamisalaa kavennetaan siten, että sääntely koskisi pakottavana ainoastaan kuluttajia, sekä dispositiivisesti mikroyrityksiä ja pieniä yrityksiä sekä voittoa tavoittelemattomia yhteisöjä. Tältä osin yritysten sopimusvapautta esitetään siten laajennettavaksi.**

EK toteaa lausunnossaan myös, että mikro- ja pienyrityksiä sekä yleishyödyllisiä yhteisöjä koskevat poikkeukset käyttäjänoikeussääntelyssä luovat epäselvyyttä siitä, miten kuluttajansuojaa sovellettaisiin näissä tilanteissa ja sääntely tulisi toteuttaa minimiperiaatteella. **Ministeriö toteaa, että kyseisellä sääntelyllä täytäntöönpannaan teledirektiivin täysharmonisoivaa sääntelyä, eikä asiasta ole mahdollista säätää kansallisesti toisin.** Lisäksi ministeriö korostaa, että kyseinen sääntely on dispositiivista ja sitä sovelletaan siten vain, jos osapuolet eivät ole asiasta muuta sopineet.

Määräaikaisten matkapuhelinliittymäsopimusten enimmäiskesto (109 §)

Elisa ehdottaa lausunnossaan, että määräaikaisten matkapuhelinliittymäsopimusten enimmäiskesto tulisi rajata kuuteen kuukauteen. DNA puolestaan esittää lausunnossaan, että kestoa ei rajoiteta nykyisestä 24 kuukaudesta. Telia toteaa lausunnossaan, että se ei pidä matkapuhelinliittymäsopimusten maksimikeston lyhentämistä tarpeellisena. Jos puhelinliittymäsopimusten maksimikestoa päädytään kuitenkin hallituksen esityksen mukaisesti lyhentämään, ehdotettu 12 kuukauden maksimikesto on järkevä ja muutoskustannuksiltaan kohtuullinen.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että määräaikaisten matkaviestinverkon puhelin liittymäsopimusten enimmäiskeston lyhentämisellä 12 kuukauteen parannettaisiin kuluttajanoikeuksia. Enimmäiskeston lyhentäminen parantaisi kuluttajien mahdollisuuksia vaihtaa liittymää nopeasti kehittyvillä viestintämarkkinoilla, joilla 24 kuukauden sopimuskautta voidaan pitää pitkänä. Määräaikaisiin viestintäpalvelusopimuksiin liittyvät negatiiviset lieveilmiöt, jotka liittyvät mm. siihen, annetaanko liittymän markkinoinnissa kuluttajalle riittävät ja oikeat tiedot siitä, mitä sopimuksen määräaikaisuus hänelle tarkoittaa, ovat myös olleet kasvussa viime vuosina. Lyhentämällä määräaikaisuuden enimmäiskestoa kuluttajasopimuksissa matkaviestinverkon puhelinliittymien osalta pyritään osaltaan myös torjumaan näitä lieveilmiöitä.

Lisäksi ministeriö toteaa, että eri teleoperaattoreilla on erilaisia markkinointistrategioita. Toiset operaattorit käyttävät paljon määräaikaisia sopimuksia, toiset eivät juuri lainkaan. Esitetty 12 kuukauden enimmäiskesto on kompromissi, jolla parannetaan kuluttajien asemaa, mutta pyritään turvaamaan samalla sen, että lakimuutos ei kohtele eri toimijoita liian epätasaisesti. Enimmäiskeston rajoittaminen kuuteen kuukauteen olisi merkittävä rajoitus verrattuna nykyiseen sääntelyyn, eikä ministeriö pidä sitä kannatettavana.

Määräaikaisen matkapuhelinliittymäsopimuksen päättymispäivämäärän tarkistamispalvelu (109 § 4 mom)

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

DNA katsoo lausunnossaan, että määräaikaisten sopimusten tarkastamiseksi ehdotetusta palvelusta pitää voida tarkastaa sopimuksen päättymispäivämäärän lisäksi muut matkapuhelinliittymän palveluntarjoajan vaihtamiseen liittyvät olennaiset tiedot, jotta kuluttaja tekisi kannaltaan järkevän ja perustellun ostopäätöksen. Elisa puolestaan katsoo, että valiokunnan mietinnössä tulisi korostaa sitä, että tällä hetkellä vain tekstiviestipohjainen tietopalvelu täyttää lain vaatimukset.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että matkapuhelinliittymien kuluttajakaupassa on esiintynyt ongelmia, jotka liittyvät siihen, että kuluttaja ei ole tietoinen tai ei muista oman liittymäsopimuksensa voimassaoloaikaa tai sitä, onko hänen liittymäsopimuksensa määräaikainen vai toistaiseksi voimassa oleva. Tämä on vaikeuttanut palveluntarjoajan vaihtamista. Pykälässä esitetyn palvelun tarkoituksena on siten mahdollistaa se, että kuluttaja voisi esimerkiksi uutta liittymää hankkiessaan helposti ja nopeasti tarkastaa määräaikainen matkapuhelinliittymäsopimuksensa päättymispäivämäärän ja tältä osin helpottamalla palveluntarjoajan vaihtamista parantaa kuluttajan oikeuksia. Sopimuksen päättymispäivän tarkastaminen voi olla tarpeellista esimerkiksi myyntitilanteessa.

Edellä kuvatun perusteella ministeriö katsoo, että palvelu tulisi pitää vaadittujen tietojen osalta mahdollisimman yksinkertaisena, jotta se tosi asiallisesti helpottaa palveluntarjoajan vaihtamista. Lisäksi ministeriö toteaa, että tarkemmat säännökset palvelun teknisestä toteuttamistavasta annettaisiin Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä. Tämä mahdollistaa teknisen kehityksen joustavamman huomioon ottamisen lain vaatimukset täyttävässä palvelun toteuttamistavassa.

Sopimustiivistelmä (106 b § 4 mom.)

Elisa toteaa lausunnossaan, että sopimustiivistelmän yksityiskohtaista kansallista sisältöä ei ole vielä määritelty**. Liikenne- ja viestintäministeriö kiinnittää tältä osin huomiota siihen, että komissio on antanut täytäntöönpanoasetuksen (EU N:o 2019/2243), sopimustiivistelmän mallista, jota viestintäpalvelun tarjoajien tulee käyttää. Sopimustiivistelmästä ei siten ole mahdollista antaa kansallisia täytäntöönpanosäännöksiä.**

Sopimuksen muuttaminen (114 §)

DIGITALEUROPE ehdottaa lausunnossaan, että sopimuksen muuttamista koskevaa lakiehdotuksen 114 §:ää yhdenmukaistetaan teledirektiivin kanssa mm. siten, että pykälä ei koskisi numeroista riippumattomia henkilöiden välisiä viestintäpalveluja**. Ministeriö toteaa tältä osin, että lakiehdotuksen 106 a §:n 2 momentissa ehdotetaan nimenomaisesti säädettäväksi, että 114 §:ää ei sovelleta numeroista riippumattomiin henkilöiden välisiin viestintäpalveluihin**. **Pykälää ei toisin sanoen ehdotuksessa esitetä sovellettavaksi mainittuihin viestintäpalveluihin. Lisäksi ministeriö toteaa, että DIGITALEUROPEN lausunnossa mainitussa teledirektiivin 105 artiklassa säädetään loppukäyttäjän oikeudesta irtisanoa sopimus teleyrityksen muuttaessa sopimusehtoja.** Artiklassa ei säädetä siitä, millä perusteilla teleyritys voi yksipuolisesti muuttaa sopimusta, vaan tämä jää kansallisesti säädettäväksi. Tämä on todettu myös teledirektiivin resitaalissa 276. (”Sopimuksen irtisanomista koskevat säännökset eivät saa vaikuttaa unionin lainsäädännön tai kansallisen lainsäädännön muihin

Liikenne- ja viestintäministeriö | Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki | Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto | Puhelin 029516001 | www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi

säännöksiin, jotka koskevat perusteita, joiden nojalla sopimus voidaan irtisanoa tai joiden nojalla palveluntarjoaja tai loppukäyttäjä voi muuttaa sopimusehtoja”).

Ficom, Elisa ja Telia ehdottavat lausunnoissaan, että 114 §:ää tulisi muuttaa siten, että teleyrityksellä olisi mahdollisuus muuttaa viestintäpalvelusopimusta yksipuolisesti myös muusta erityisestä syystä olosuhteiden olennaisesti muuttuessa. **Ministeriö toteaa, että tällainen säännös oli aikaisemmin laissa, mutta se kumottiin, koska olosuhteiden muutosta ei kilpailuilla markkinoilla pidetty hyväksyttävänä muutosperusteena.** Ministeriön osana kyseessä olevaa lainsäädäntöhanketta Itä-Suomen yliopistossa teettämässä selvityksessä katsotaan, että sopimuksen yksipuolista muuttamista voitaisiin jossain määrin helpottaa ainoastaan, jos kuluttajan oikeutta irtautua sopimuksesta helpotettaisiin. Teledirektiivin 105 artiklassa kuitenkin säädetään sopimuksen irtisanomisesta sopimuksen muuttamistilanteissa täysharmonisoivasti, eikä asiasta ole kansallisesti mahdollista säätää tiukemmin. **Ministeriö ei edellä kuvatun vuoksi pidä kannatettavana sitä, sopimuksen yksipuolista muuttamista helpotettaisiin teleyritysten ehdottamalla tavalla. Muutos heikentäisi kuluttajien asemaa.**

Kansallinen virhe- ja viivästyssääntely

Ficom ja Telia toteavat lausunnoissaan, että ministeriön teettämän selvityksen mukaan lainsäädännön keventäminen olisi mahdollista sääntelyssä, joka koskee toimituksen viivästystä**. Ministeriön toteaa tältä osin, että mainitun selvityksen mukaan[3] virhe- ja viivästyssääntelyn kumoamisen heikentäisi jossain määrin kuluttajansuojaa ja johtaisi lainsäädännöllisesti nykyistä epäselvempään tilanteeseen.** Tämä johtuu erityisesti siitä, että yleisessä kuluttajansuojalaissa ei ole erikseen säädetty viestintäpalveluista, vaan kyse olisi kuluttajansuojalain säännösten analogisesta soveltamisesta silloin, kun ne ilmentävät yleisiä sopimusoikeudellisia periaatteita.

Kaikki kuluttajansuojalain säännökset eivät kuitenkaan ilmennä yleisiä sopimusoikeudellisia periaatteita ja eri sopimustyyppien erot rajoittavat niiden sovellettavuutta sääntelyn ulkopuolelle kuuluvissa sopimuksissa. Näin ollen sääntelyn kumoaminen heikentäisi sääntelyn tasolla kuluttajansuojaa. Edellä kuvatuista syistä hallituksen esityksessä ei ehdoteta sääntelyn kumoamista. Ministeriö kiinnittää huomiota siihen, että lakiehdotuksella virhe- ja viivästyssääntelyn soveltamisalaa kuitenkin kavennettaisiin koskemaan ainoastaan kuluttajia sekä dispositiivisesti mikroyrityksiä, pieniä yrityksiä ja voittoa tavoittelemattomia yhteisöjä. Jälkimmäiseen sääntelyä sovellettaisiin siten ainoastaan, jos muuta ei ole sovittu. Voimassa olevassa laissa sääntely koskee kaikkia tilaajia.

7. Verkkotunnuksen haltijan tunnistaminen (167 §)

Liikenne- ja viestintävirasto saisi esityksessä toimivaltuuden määrätä verkkotunnuksen käyttäjän luotettavasta tunnistamisesta. Poliisihallituksen ja sisäministeriön esityksen mukaan laissa olisi säädettävä erikseen verkkotunnusvälittäjän velvollisuudesta tunnistaa .fi verkkotunnuksen rekisteröivät luotettavalla tavalla sekä määrätyin väliajoin varmistuttava rekisteröidyn tietojen paikkaansa pitävyydestä. Lisäksi Poliisihallituksen mielestä määräyksenantovaltuutus pitäisi olla velvoittava ja määräyksessä tulisi

[3] Selvitys viestintäpalvelulaissa säädetyistä kuluttajan oikeuksista ja niitä koskevien säännösten tarpeellisuudesta https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/f4a8e63a-5c4f-4c82-a778-dbed38de6595/910018a6-25d2-4509-9cbb-64612dcb67aa/RAPORTTI_20191028072931.pdf . mm s. 13, 36, 40, Luku 10.1.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi

säätää tunnistamiseen liittyvän tavan vähimmäisvaatimuksista. Poliisihallituksen mukaan tunnistaminen tulisi toteuttaa nimenomaan niin sanottua vahvaa tunnistamista noudattaen. Poliisihallituksen lausunto on kirjoitettu huomioon ottaen keskusrikospoliisin lausuntokierroksella antama lausunto. Erillisverkot tukevat keskusrikospoliisin lausuntoa esityksestä.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että jo nykyisen sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 167 §:n 1 momentin mukaan verkkotunnusvälittäjillä on velvollisuus merkitä verkkotunnusrekisteriin verkkotunnuksen käyttäjää koskevat oikeat, ajantasaiset ja yksilöivät tiedot sekä kuulemisiin ja tiedoksiantoihin käytettävä sähköpostiosoite. Esityksessä on tunnistettu verkkotunnusrekisterin oikeiden ja ajantasaisten tietojen rooli esimerkiksi lainvalvonnan tarpeiden näkökulmasta, jonka myötä Liikenne-ja viestintäviraston määräysvalta on muun muassa alun perinkin ehdotettu jatkossa ulotettavan myös verkkotunnuksen käyttäjän tunnistamiseen, joka tukisi myös lain 167 §:n mukaista velvoitetta.

Säännöksessä ei määrättäisi tietystä tavasta tunnistaa käyttäjä huomioiden muuttuva teknologiakehitysympäristö, vaan tunnistamisesta voitaisiin määrätä Liikenne-ja viestintäviraston määräyksellä, jonka säännöt ovat myös velvoittavia. Lisähaastetta tunnistamiselle tuovat esimerkiksi seuraavat asiat; fi-verkkotunnusvälittäjiä ei katsota julkishallinnon toimijoiksi, eurooppalaisille sekä ulkoeurooppalaisille verkkotunnuskäyttäjille tulisi olla saman tasoinen tunnistustapa, jotta voitaisiin turvata käyttäjien tasapuolinen kohtelu ja verkkotunnuksen käyttäjinä voivat toimia myös yhteisöt.

Lisäksi on huomioitava, että tunnistaminen tulisi olla kustannustehokasta myös pienille toimijoille. **LVM toteaa, että määräysvaltaa koskeva virke on samassa muodossa kuin voimassa olevassa lainsäädännössä (*voi antaa*). LVM toteaa myös, että esityksen pykäläkohtaisissa perusteluissa on todettu pykälän tavoitteen toteutumisen mahdollistajana luotettava tunnistaminen.** Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Tietosuojavaltuutetun toimisto sekä Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus tukevat ehdotettua viraston laajempaa määräysvaltaa antaa tarkempia määräyksiä verkkotunnuksen käyttäjän tunnistamisesta.

8. Tiedon saannin estoa koskeva määräys (185 §)

Sääntelyn tarpeellisuus

EFFI ry kiinnitti lausunnossaan huomiota sääntelyn tarpeellisuuteen. EFFI ry toi esille muun muassa sen, että lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sisältävän materiaalin osalta on jo erillinen lainsäädäntö (laki lapsipornografian levittämisen estotoimista) ja muutoin lasten hyväksikäyttöä tapahtuu pääasiassa erilaisissa sosiaalisen median sovelluksissa, eikä lain nojalla ole mahdollista sulkea kaikkien suomalaisten pääsyä kokonaiseen sosiaalisen median palveluun. EFFI ry katsoi, että myös sääntelyn tehokkuus petosten ja tietoverkkorikosten kohdalla kaipaisi lisäperusteluja.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että laissa lapsipornografian levittämisen estotoimista säädetään teleyrityksille vapaaehtoisesta lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sisältävien sivustojen suodattamisesta. Nyt ehdotetussa sääntelyssä olisi kyse pakollisesta pääsyn estosta silloin, kun ehdotetun sääntelyn soveltamiskynnys ylittyy. Kyseiset sääntelyt eivät ole päällekkäi-

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

siä, vaan tosiaan täydentäviä. Lapsiin kohdistuvan seksuaalirikollisuuden torjuminen verkkoympäristössä vaikeasti ratkaistava ja säänneltävä kokonaisuus, mutta Suomi on erinäisten kansainvälistenkin sopimusten nojalla sitoutunut aktiivisesti etsimään ratkaisuja lasten suojelemiseksi. Ehdotetun sääntelyn nojalla ei pystyttäisi puuttumaan kaikkeen lapsiin kohdistuvaan seksuaalirikollisuuteen tai muuhun vakavaan rikollisuuteen verkkoympäristössä, mutta se antaisi kuitenkin lainvalvontaviranomaisille uusia keinoja tilanteisiin, joihin tähän mennessä on ollut vaikeaa puuttua.

Petos- ja tietoverkkorikosten osalta ministeriö toteaa, että ehdotuksen mukainen estomääräys voitaisiin antaa vain tilanteissa, joissa tiedon saannin estoa koskevien hyötyjen voitaisiin katsoa olevan merkittävästi suuremmat kuin verkon käyttäjien sananvapauteen ja muihin perusoikeuksiin kohdistuvat rajoitukset. Näin ollen määräystä ei olisi mahdollista antaa tilanteissa, joissa siitä ei voitaisi katsoa olevan hyötyä tai jos hyöty olisi vähäinen suhteessa esimerkiksi muihin määrättävän eston yhteydessä estyviin palveluihin.

Sääntelyn soveltamisala

Lausunnoissa (mm. EFFI ry, EK, FiCom, teleyritykset) kiinnitettiin huomiota ehdotetun säännöksen soveltamisalaan. Ehdotettu sääntely on rajattu koskemaan tietyn vakavuusasteen rikoksia eli sellaisia, joiden rangaistusmaksimi on vähintään kaksi vuotta vankeutta. Lausunnonantajat katsoivat, että säännöksen soveltaminen tulisi rajata vain tiettyihin, erikseen mainittuihin rikosnimikkeisiin, jotta sääntely olisi ehdotettua tarkkarajaisempaa. Poliisihallitus ja sisäministeriö puolestaan katsoivat, että kahden vuoden enimmäisrangaistuksen vaatimuksesta voitaisiin luopua, koska tuomioistuimen on päätöksessään joka tapauksessa otettava huomioon se, että tiedon saannin estoa koskevien hyötyjen voidaan katsoa olevan merkittävästi suuremmat kuin verkon käyttäjien sananvapauteen tai muihin perusoikeuksiin kohdistuvat rajoitukset eikä määräystä voida pitää teleyrityksenkään näkökulmasta kohtuuttomana.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että asiaa tarkasteltiin molemmista esitetyistä näkökulmista säännöksen valmistelun aikana. Ehdotettua sääntely ei ole rajattu yksittäisiin rikosnimikkeisiin, koska rajaaminen tiettyihin rikoksiin saattaisi liian tiukasti rajata säännöksen käytännön soveltamista, kun otetaan huomioon, että rikokset yhä enenevässä määrin siirtyvät tietoverkkoihin ja esille tulee uusia rikoksen tekotapoja ja -muotoja. Esimerkiksi petosrikokset ovat hyvä esimerkki rikollisuudesta, joka on teknologisen kehityksen myötä siirtynyt kasvavassa määrin reaalimaailmasta internetiin. Soveltamisalan rajaamista tietyn vakavuusasteen rikoksiin pidettiin kuitenkin tarpeellisena, sillä ehdotettu teleyritykseen kohdistuva estomääräys on nykyistä tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajaan kohdistuvaa estomääräystä järeämpi toimenpide ja sen käyttö tulisi siksi rajata jo lähtökohtaisesti vain tietyn vakavuuskynnyksen ylittäviin rikoksiin.

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää kiinnittämään huomiota siihen, että säännös tulee sovellettavaksi vain, jos tiedon pitäminen yleisön saatavilla tai sen välittäminen on itsessään rikos. Tyypillisiä tällaisia tekoja ovat esimerkiksi lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sisältävän materiaalin levittäminen internetissä tai erilaiset internetin avulla tehtävät petokset. Ehdotettu säännös siis ei sovellu kaikkiin rikoksiin, joista ankarin säädetty rangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta, vaan edellytyksenä on, että rikoksen tunnusmerkistö täytyy välittämällä tai pitämällä yleisön saatavilla estomääräyksen kohteena oleva tietoa.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi

Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry (TTVK) toteaa lausunnossaan, että tekijänoikeuslain kokemusten perustella estomääräystä tulisi olla mahdollista soveltaa myös silloin, kun palvelun ylläpitäjän henkilöllisyydestä on epäily, mutta hän pakoilee.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että ehdotettu teleyritykseen kohdistettava estomääräys on tarkoitettu viimesijaiseksi keinoksi puuttua laittomaan sisältöön silloin, kun nykyisen sääntelyn soveltamisalassa oleva tallennuspalvelun tarjoaja on tuntematon tai Suomen lainkäyttövallan ulottumattomissa. Sääntelyn soveltamisen kynnys on tarkoituksellisesti korkea ja valikoitunutta soveltamisalaa ovat määrittäneet erityisesti käytännön poliisityössä esiin nousseet haasteet. Jos palvelun ylläpitäjän henkilöllisyydestä on epäily ja tämä on Suomen lain soveltamisalassa, voivat sovellettavaksi tulla nykyisen 185 §:n 1 momentin lisäksi yleiset poliisitoimintaa ja rikostutkintaa ohjaavat säännökset.

Sääntelyn kohtuullisuus

Finnet-liitto ry toteaa lausunnossaan, että estomääräystä koskevassa hakemuksessa olisi määriteltävä kaikki IP-osoitteet ja verkkotunnukset, joiden osalta estomääräystä haetaan. Tällöin estomääräys muodostuisi oikeasuhtaiseksi ja tietoliikenneverkkoihin tehtävät muutokset olisivat tarkkarajaisia. Lisäksi tulisi Finnet-liiton mukaan säätää, että estomääräyksellä ei voitaisi sisällyttää teleyritykselle velvoitetta monitoroida verkon sisältöä esimerkiksi estettäväksi määrättyjä sisältöjä koskien, vaan kaikenlaiset muutokset määräykseen tulisi toteuttaa syyttäjän tai tutkinnanjohtajan toimesta uudella, pykälässä tarkoitetun mukaisella prosessilla käsiteltävällä hakemuksella. Teleyritykselle tulisi varata kohtuullinen aika estomääräyksen täytäntöönpanoon.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että ehdotetun säännöksen mukainen määräys voidaan antaa vain, jos tiedon saannin estoa koskevien hyötyjen voidaan katsoa olevan merkittävästi suuremmat kuin verkon käyttäjien sananvapauteen ja muihin perusoikeuksiin kohdistuvat rajoitukset, eikä määräystä voida pitää teleyrityksen kannalta kohtuuttomana. Arvioinnissa tulisi ehdotetun säännöksen mukaan huomioida ainakin käsillä olevan rikoksen vakavuus sekä rikoksen suhde muihin määrättävän eston yhteydessä mahdollisesti estyviin sisältöihin tai palveluihin.

Hallituksen esityksen perusteluiden mukaan estomääräyksellä tulisi olla mahdollisimman vähän kielteisiä vaikutuksia verkon käyttämisen laillisiin tarkoituksiin tai verkon eheyteen. Esityksessä todetaan, että teleyritykselle estomääräyksestä koituvan taakan minimoimiseksi olisi olennaista, että jo estomääräystä koskevassa viranomaisen hakemuksessa olisi yksiselitteisesti yksilöity ne IP-osoitteet tai muut tekniset tunnisteet, joiden osalta määräystä haetaan. Estomääräyksen kohteen mahdollisimman tarkka määritteleminen jo hakemisvaiheessa olisi tarpeen myös määräyksen oikeasuhtaisuuden varmistamiseksi. Lisäksi ehdotuksessa todetaan, että määräystä annettaessa tulisi huolehtia siitä, että teleyritykselle varattaisiin riittävä aika määräyksen täytäntöönpanoon. Kohtuullisena aikana voitaisiin pitää noin yhtä viikkoa. Tapauskohtaisesti esimerkiksi rikoksen vakavuuden tai siitä aiheutuvien vahinkojen nojalla tehtävä hyöty-haitta-punninta voisi olla perusteena yhtä viikkoa lyhyemmällekin täytäntöönpanoajalle.

Oikeusturva

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi

EFFI ry on tuonut esille huolen siitä, että esityksessä luotaisiin käytännössä pysyviä estoja, joiden oikeasuhtaisuutta eston kohteeksi joutuneen olisi hankala haastaa. Se viittaa esimerkiksi tilanteisiin, joissa asiaa koskeva poliisitutkinta pitkittyy, eikä asiasta nosteta syytettä. Lisäksi EFFI ry toteaa, ettei esityksestä selviä, kenen velvollisuus on ilmoittaa määräyksen raukeamisesta teleyrityksille. Finnet-liitto ry puolestaan katsoo, että estomääräys tulisi voida peruuttaa hakijan pyynnöstä ilman tuomioistuinmenettelyä, jos syyttäjä tai tutkinnanjohtaja havaitsisi, ettei määräyksen piirissä oleva IP-osoite tai verkkotunnus enää sisällä määräyksen kohteena olevaa tietoa

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että ehdotetun sääntelyn mukaan estomääräys raukeaa, jollei sen kohteena olevan tiedon sisältöön tai välittämiseen perustuvasta rikoksesta nosteta syytettä tai panna vireille kannetta kolmen kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta. Käräjäoikeus voi syyttäjän, asianomistajan tai asianosaisen vaatimuksesta pidentää määräaikaa enintään kolmella kuukaudella. Ehdotuksessa ei säädetä, miten määräyksen raukeamisesta tiedotetaan asianosaisia. Ministeriön käsitys kuitenkin on, että tuomioistuimet informoivat asianosaisia, jos tuomioistuinasia raukeaa. Ehdotus vastaa edellä mainituilta osin voimassa olevaa lakia.

Liikenne- ja viestintäministeriö kiinnittää lisäksi huomiota siihen, ettei syyttäjällä tai tutkinnanjohtajalla ole ministeriön käsityksen mukaan käytännössä mahdollisuutta arvioida sisältääkö IP-osoite tai verkkotunnus määräyksen kohteena olevaa tietoa sen jälkeen, kun pääsy sivustolle on estetty. Tallennuspalvelun tarjoajalla, sisällön tuottajalla tai teleyrityksellä on kuitenkin oikeus hakea määräyksen kumoamista 14 päivän aikana määräyksen tiedoksisaannista.

9. Audiovisuaalisten mediapalveluiden sääntely

Soveltamisala

Medialiitto pitää hyvänä, että kansallisella lailla täsmennetään lain soveltamisalaa ja rajataan selkeästi sen ulkopuolelle sanoma- ja aikakauslehtien sähköisten versioiden toimitukselliseen sisältöön sisällytetyt videoklipit ja liikkuva kuva (206 §). Medialiitto katsoo, että soveltamisalan rajausta tulisi kuitenkin soveltaa sanoma- ja aikakauslehtien ohella yhtäläisesti kaikkiin vastaaviin toimituksellista materiaalia sisältäviin palveluihin, jotka saattavat sisältää yksittäisiä videoklippejä tai liikkuvaa kuvaa.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että lain 206 §:n 4 momentin 2-kohtaan ehdotetulla soveltamisalan täsmennyksellä selkeytetään voimassa olevaa säännöstä, jonka mukaan lakia ei sovelleta sanoma- ja aikakauslehtien sähköisiin versioihin. Uudistetun AVMS-direktiivin 1 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti lakia sovelletaan kuitenkin myös palvelun erotettavissa olevaan osaan, kuten verkkolehtien erillisiin osiin, kun ne sisältävät audiovisuaalisia ohjelmia tai käyttäjien tuottamia videoita, jos kyseisten osien voidaan katsoa olevan erotettavissa verkkolehtien pääasiallisesta toiminnasta. Koska sääntely voi tietyin edellytyksin tulla sovellettavaksi myös sanoma- ja aikakauslehtien sähköisiin versioihin, on soveltamisalan rajausta tullut täsmentää vastaavasti. **Mahdollisia muita, toimituksellista materiaalia sisältäviä palveluita arvioidaan lain 206 §:n 4 momentin 1-kohdan mukaisesti ottaen huomioon direktiivillä muutettu audiovisuaalisen sisältöpalvelun määritelmä.** Lakia ei siten sovelleta palveluihin tai niiden erotettavissa oleviin osiin, joissa audiovisuaalisen sisällön tarjoaminen ei ole ohjelmien määrä tai lähetysten toistuvuus huomioon ottaen säännöllistä eikä palvelun päätarkoitus.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

Esteettömyysvelvollisuudet (211 §)

Elinkeinoelämän keskusliitto (EK), Medialiitto ja Sanoma Media Finland Oy (Sanoma) kritisoivat ehdotukseen sisältyviä ääni- ja tekstitysvaatimuksia sekä tekstityksen laatuvaatimusta. Velvoitteiden katsotaan aiheuttavan toimijoille kohtuuttomia kustannuksia, minkä vuoksi velvoitteiden toteuttaminen tulisi korvata valtion varoista. Ääni- ja tekstitysvelvoitteiden laajentamista tietyin osin televisiotoimijoiden ohella tilausohjelmapalvelun tarjoajiin pidetään direktiivin ulkopuolelle menevänä kansallisena lisäyksenä. Sanoman mukaan lain 211 §:ään ehdotettu viittaus tekstityksen laatustandardeihin tulisi niin ikään poistaa.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että lain 211 §:ään ehdotetut muutokset perustuvat AVMS-direktiivin 7 artiklaan, jota sovelletaan sekä televisiotoiminnan harjoittajiin että tilausohjelmapalvelun tarjoajiin. Sääntelyn laajentaminen osin myös tilausohjelmapalveluihin on perusteltua ottaen huomioon, että audiovisuaalisia ohjelmia seurataan yhä enenevässä määrin internetissä välitettävien tilausohjelmapalveluiden kautta. Sääntelyllä parannetaan erityisryhmien mahdollisuuksia seurata audiovisuaalisia mediapalveluita.

AVMS-direktiivin 7 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava ilman aiheetonta viivytystä, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvien mediapalvelun tarjoajien tarjoamia palveluja saatetaan jatkuvasti ja asteittain esteettömämmiksi vammaisille henkilöille toteuttamalla oikeasuhteisia toimenpiteitä. Uudistetulla direktiivillä sääntely tiukentuu aiemmin voimassa olleesta direktiivin (2010/13/EU) 7 artiklasta, jonka mukaan jäsenvaltioiden tuli ainoastaan rohkaista lainkäyttövaltaansa kuuluvia mediapalvelun tarjoajia varmistamaan, että niiden palvelut saatetaan asteittain näkö- ja kuulovammaisten henkilöiden käytettäviksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että ehdotettu ääni- ja tekstitysvelvollisuus rajoittuisi tilausohjelmapalveluissa ainoastaan niihin ohjelmistoihin, joihin jo sovelletaan ääni-ja tekstitysvelvollisuutta televisiossa esitettäessä. Ääni- ja tekstitysvelvollisuuden määrä on lisäksi rajattu 30 prosenttiin kyseisistä tilausohjelmapalveluissa esitettävistä ohjelmista. **Ääni- ja tekstitysvelvollisuudesta aiheutuvat kustannukset eivät voimassa olevan lain mukaan saa ylittää yhtä prosenttia kaupallisen televisiotoiminnan harjoittajan edellisen tilikauden liikevaihdosta**. Säännös turvaa televisiotoiminnan harjoittajien asemaa ja estää ääni- ja tekstityspalvelusta aiheutuvien kustannusten nousemisen kohtuuttomiksi. Viime kädessä ehdotettu prosentin enimmäismäärä rajaa velvollisuuden ulottuvuuden. **Säännöstä voidaan kokonaisuudessaan pitää mediapalvelun tarjoajien kannalta kohtuullisena.**

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että tekstityksen laadulle asetettava velvollisuus on perusteltua esteettömyysvelvollisuuksien täysimääräiseksi toteutumiseksi. Tekstitysvelvollisuuden piirissä tällä hetkellä olevat toimijat toteuttavat tekstityspalvelua eri tavoin. Palvelu voidaan toteuttaa ihmistyövoimin tai hyödyntämällä automaattista puheentunnistustekniikka. Palvelun toteuttaminen yksinomaan automaattisella puheentunnistustekniikalla saattaa tällä hetkellä aiheuttaa mm. tekniikan kehittymättömyydestä johtuen tekstityksen laatuun liittyviä ongelmia, jotka vaikeuttavat ohjelmasisällön ymmärtämistä. Tekstityksen määrällisten velvollisuuksien nostosta ei ole käyttäjälle vastaavaa hyötyä,

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi

jos tekstityspalvelu ei ole käyttäjän kannalta riittävän ymmärrettävää esimerkiksi viiveen tai tekstiin liittyvien epätarkkuuksien osalta. **Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että laatuun liittyvää velvollisuutta ei voida pitää mediapalvelun tarjoajien kannalta taloudellisesti kohtuuttomana ottaen huomioon edellä mainittu laissa säädetty enimmäismäärä esteettömyysvelvollisuuksien toteuttamisesta aiheutuville kustannuksille**. Valmistelun yhteydessä arvioitiin myös eri vaihtoehtoja tekstityksen laadun edistämiseksi. Vaihtoehtoisia toteuttamistapoja on kuvattu tarkemmin esityksen kohdassa 5.1.4.

Tekstityksen laatuvaatimuksen täyttyminen edellyttäisi, että tekstitysvelvollisuuden alaisissa ohjelmissa tekstitys toteutetaan katsojan kannalta riittävän selkeästi ja ymmärrettävästi. Liikenne- ja viestintävirasto arvioisi tekstityspalvelun laadun riittävyyttä. Säännöksen perusteluiden mukaan arvioinnissa otettaisiin huomioon tekstityksen laatuun liittyvät standardit ja tekninen kehitys. Televisio-ohjelmien tekstityksille ollaan parhaillaan laatimassa kansallista laatustandardia. Laatustandardiin kootaan elementit siitä, mistä hyvä tekstitys koostuu ja mitä siltä vaaditaan. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa on laadittu laatusuositukset käännöstekstityksille ja toisessa vaiheessa on tarkoitus laatia laatusuositukset myös ohjelmatekstityksille. Hankkeen ovat aloittaneet Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto, Kieliasiantuntijat ry ja Kotimaisten kielten keskus. Hanke toteutetaan yhteistyössä tekstityksiä tuottavien toimijoiden kanssa. **Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että laatustandardi tukee valmistuttuaan Liikenne- ja viestintävirastoa ja alan toimijoita tekstityksen laadun arvioinnissa, minkä vuoksi viittaus standardiin säännöksen perusteluissa on perusteltu eikä sitä tule poistaa.**

Vammaisjärjestöjen lausunnot

Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE, Kuuloliitto, Kuurojen liitto ja Näkövammaisten liitto pitävät tilausohjelmapalveluille ehdotettua 30 prosentin tekstitysvelvollisuutta riittämättömänä. Kuuloliiton ja Kuurojen liiton mukaan tilausohjelmapalveluiden tekstitysvelvollisuuden tulisi nousta vuosittain portaittain. Kuuloliitto ehdottaa myös, että tekstittämisvelvoite laajennettaisiin ehdotuksessa olevien kanavien lisäksi myös muille merkittäville tv-kanaville ja suoratoistopalveluille. Lisäksi Kuuloliitto ehdottaa tarkennuksia esteettömyyttä koskevaan raportointivelvollisuuteen siten, että lain 211 §:ään lisättäisiin vaatimus siitä, että toteutuneet tekstitettävän tv-ohjelman ja tilausohjelmapalvelun prosentit erotetaan toisistaan, jotta saadaan tosiasiallisesti tietoa kahden eri alustan tekstitetyistä ohjelmista. Lisäksi ehdotetaan pykälätasolla säädettäväksi raporttien toimittamisen ajankohdasta.

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että tilausohjelmapalvelun tarjoajille ehdotettua 30 prosentin tekstitysvelvollisuutta on pidettävä toimijoiden ja kuluttajien kannalta tässä vaiheessa oikeasuhtaisena ja riittävänä ottaen huomioon, että velvollisuus ei aiemmin ole kohdistunut tilausohjelmapalveluihin. Velvollisuuden toteutumista seurataan mediapalvelun tarjoajien Liikenne- ja viestintävirastolle toimittamien esteettömyyden toteutumista kuvaavien raporttien kautta. Mediapalvelun tarjoajien tulee lisäksi toimittaa virastolle myös esteettömyyttä koskevia toimintasuunnitelmia siitä, kuinka niiden palveluja saatetaan jatkuvasti ja asteittain esteettömimmiksi. **Raportointivelvollisuudet soveltuvat kaikkiin mediapalvelun tarjoajiin** eli myös muihin televisiotoiminnan harjoittajiin ja tilausohjelmapalveluja tarjoaviin yrityksiin kuin niihin, joihin soveltuvat ääni- ja tekstityspalvelujen määrää ja tekstityksen laatua koskevat velvollisuudet. **Raportointivelvollisuudet mahdollistavat ääni- ja tekstityspalveluiden esteettömyyden toteutumisen säännöllisen seurannan sekä tekstitysvelvolli-**

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi

suuden määrällisen tason riittävyyden arvioinnin. Velvollisuudet mahdollistavat lisäksi epäkohtiin puuttumisen ja sääntelymuutosten tarpeen arvioinnin myöhemmässä vaiheessa. Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että ääni- ja tekstitysvelvoitteen laajentamista muihin kuin säännöksessä mainittuihin televisiotoiminnan harjoittajiin ja näiden tilausohjelmapalveluiden ohjelmistoihin ei tässä vaiheessa ole pidetty tarkoituksenmukaisena.

Ehdotetun 211 §:n mukaan raportit tulee toimittaa Liikenne- ja viestintävirastolle pyydettäessä. Velvollisuuden arvioinnissa on otettava huomioon myös AVMS-direktiivin 7 artikla, jonka mukaa jäsenvaltioiden on annettava komissiolle viimeistään 19. päivänä joulukuuta 2022 ja sen jälkeen joka kolmas vuosi kertomus esteettömyyden toteuttamiseksi. Säännöksessä virastolle on jätetty harkintavalta sen suhteen, millaisella syklillä se raportteja pyytää. Tämä mahdollistaa tietojen keruun sopeuttamisen viraston muuhun tietojenkeruuseen ottaen samalla huomioon velvollisuuden raportoida esteettömyyden toteutumisesta edelleen komissiolle. **Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että ehdotetussa 211 §:ssä ei ole tarpeen yksilöidä tarkemmin esteettömyyden toteuttamista koskevien raporttien toimittamisen ajankohtaa.**

Säännöksen perusteluiden mukaan raportista tulee käydä ilmi, kuinka suuri prosentuaalinen osuus ohjelmista on esteettömästi loppukatsojien saatavilla. Siinä tulee myös kuvata tehtyjä toimenpiteitä esteettömyyden asteittaiseksi toteutumiseksi. Perusteluissa korostetaan, että raportissa on kiinnitettävä erityistä huomiota esteettömyyden toteutumiseen tilausohjelmapalvelujen ohjelmistoissa. Säännöksen perusteluineen katsotaan riittävässä määrin ohjaavan Liikenne- ja viestintävirastoa sen arvioidessa, mitä tietoja ja millaisella tarkkuustasolla sen tulee mediapalvelun tarjoajilta pyytää. **Liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen mukaan raportin sisältöä ei ole tarpeen määritellä yksityiskohtaisesti itse pykälätekstissä siten, että lain 211 §:ään lisättäisiin vaatimus, jonka mukaan toteutuneet tekstitettävän tv-ohjelman ja tilausohjelmapalvelun prosentit erotetaan toisistaan.**

Kuuloliitto tuo esiin myös tarpeen suorien lähetysten tekstittämiselle, vaikka niitä ei lakiesityksessä mainitakaan. Lain 211 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää muun muassa ääni- ja tekstityspalvelun teknisestä toteuttamisesta ja lähettämisestä. Televisio- ja radiotoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (1245/2014) 12 §:n mukaan ohjelmistoon kuuluvien suorien lähetysten osalta tekstityspalvelu voidaan 31. päivään joulukuuta 2020 toimittaa uusintalähetyksen yhteydessä. **Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että se on 22.9.2020 käynnistänyt säädöshankkeen tv- ja radiotoiminta-asetuksen muuttamiseksi. Asetusmuutoksen yhteydessä arvioidaan suorien lähetysten tekstitysvelvollisuuden sisältö 1. päivästä tammikuuta 2021 alkaen.**

Kuurojen liitto kiinnittää lausunnossaan huomiota myös laatuvelvollisuuden toteutumiseen ja valvontaan käytännössä. Tämän osalta **Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että Liikenne- ja viestintävirastolla on tekstityksen laadun osalta käytössään sähköisen viestinnän palvelulain mahdollistamat samat valvonta- ja sanktiomenetelmät kuin muissakin sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa (lain 42 luku).**

Kuurojen liitto kiinnittää lausunnossaan huomiota myös viittomakielisen ohjelmatarjonnan riittämättömyyteen**. Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, kuten Kuurojen liitto itsekin lausunnossaan, että tekstityksen laadulle asetettu vaatimus palvelee myös viittomakielistä katsojakuntaa. Ehdotuk-**

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

sessa esitetyn mukaisesti tullaan lisäksi erillisenä toimenpiteenä kartoittamaan erilaisten tukitoimenpiteiden mahdollisuutta esteettömän –erityisesti viittomakielisen –ohjelmatarjonnan lisäämiseksi.

Yleisradio Oy ehdottaa, että lakiehdotuksen 211 §:n 2 momenttiin tehtäisiin lisäys, josta selvästi ilmenee, että ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä Yleisradio Oy:stä annetussa laissa tarkoitettuihin julkisen palvelun televisio-ohjelmistoihin ja tilausohjelmapalvelussa saatavilla oleviin *televisiossa esitettyihin* ohjelmistoihin. **Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että asia ilmenee säännöksen säännöskohtaisista perusteluista, mitä voidaan pitää tältä osin riittävänä.**

Mainonnan sääntely (222 §)

Medialiitto, Sanoma ja EK pitävät hyvänä lain 222 §:n mainonnan aikarajoja koskevaa sääntelyä, jonka mukaan televisiomainosten osuus ei saisi ylittää 20 prosenttia kello 6:n ja 18:n välisenä aikana ja kello 18:n ja 24:n välisenä aikana, mutta kiinnittävät huomiota siihen, ettei vastaavaa rajoitusta sovelleta tilausohjelmapalvelun tarjoajiin.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että ehdotettu säännös perustuu AVMS-direktiivin 23 artiklaan, joka soveltuu ainoastaan televisiotoiminnan harjoittajiin. Direktiivin täytäntöönpanossa on pitäydytty minimisääntelyssä siten, että toimijoille ei aseteta direktiiviä pidemmälle meneviä vaatimuksia. Myöskään esityksen valmistelun aikana ei ole esiintynyt tarvetta laajentaa sääntelyä tältä osin tilausohjelmapalveluihin.

Videonjakoalustojen sääntely (26 a – luku)

Oikeusministeriö viittaa lausunnossaan videonjakoalustojen käyttöehtoja koskeviin ehdotuksiin. Ehdotetun uuden 226 c §:n mukaan videonjakoalustapalveluilla tulisi olla käyttöehdot. Videonjakoalustan tarjoajan tulisi sisällyttää käyttöehtoihin määräykset, joissa kielletään sellaisten ohjelmien, käyttäjien tuottamien videoiden ja audiovisuaalisen kaupallisen viestinnän lataaminen videonjakoalustapalveluun, jotka sisältävät rikoslaissa rangaistavaksi säädettyä yllyttämistä terroristiseen tekoon, lapsipornografiaa, laitonta vihapuhetta tai väkivaltakuvausta. videonjakoalustan tarjoajan olisi lisäksi toteutettava toimenpiteet varmistaakseen, että palvelussa tarjotaan mekanismeja, joilla videonjakoalustan käyttäjät voivat ilmiantaa tai ilmoittaa videonjakoalustan tarjoajalle sen alustalla tarjottavan laittoman sisällön. Videonjakoalustapalvelussa tulisi ehdotetun sääntelyn mukaan olla myös käytössä järjestelmiä, joiden avulla videonjakoalustapalvelun käyttäjille selvitetään, miten ilmiannot tai ilmoitukset on otettu huomioon.

Hallituksen esityksessä on selvitetty ehdotetun sääntelyn suhdetta perustuslain 12 §:ssä turvatun sananvapauden kannalta. Lisäksi on arvioitu säännöksen suhdetta perustuslain 124 §:ään julkisen hallintotehtävän siirtämisestä muulle kuin viranomaiselle. Oikeusministeriön mukaan sananvapauteen kohdistuvana rajoituksena esitykseen sisältyvät säännökset eivät lähtökohtaisesti yleisellä tasolla näyttäydy oikeasuhtaisuusarvioinnin kannalta erityisen ongelmallisilta ja ilmaisujen rajoittamiselle voidaan katsoa olevan valtiosääntöisesti hyväksyttävä peruste. Oikeusministeriö kiinnittää erityisesti huomiota sääntelyn suhteeseen perustuslain 124 §:ään ja siihen, voiko ja missä laajuudessa julkinen valta säätää

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

edellä kuvattuja ilmaisujen valvontaa koskevia tehtäviä yksityisille käyttöehtojen vähimmäisehtoja ja ilmoitusjärjestelmää koskevan sääntelyn muodossa.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että ehdotetussa uudessa sääntelyssä on kysymys AVMS-direktiivin sellaisten velvollisuuksien täytäntöönpanosta, jotka eivät juurikaan mahdollista kansallisen liikkumavaran käyttöä vaan asettavat vähimmäisvaatimukset videonjakoalustan tarjoajalle asetettavista velvollisuuksista. **Direktiivin täytäntöönpanossa on pyritty pitäytymään minimisääntelyssä asettamatta videonjakoalustoille direktiiviä pidemmälle meneviä velvollisuuksia. Ehdotettu velvollisuus ei myöskään tarkoita yleistä sisällön valvontavelvollisuutta,** joka olisi vastoin sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin (2000/31/EY) 15 artiklaa. Ehdotetun 226 c §:n tarkoittamia tehtäviä ei myöskään välttämättä voida pitää sellaisina julkisina tehtävänä, mitä 124 §:llä tarkoitetaan.

Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Lailla säätämisen vaatimus edellyttää sääntelyn täsmällisyyttä ja tarkkarajaisuutta. Ehdotettu 226 c §:n 1 momentti sisältää säännökset videonjakoalustan käyttöehtoihin otettavista määräyksistä. Säännöksestä ilmenee seikkaperäisesti ne rikoslain vastaiset sisällöt, joiden lataaminen alustalle olisi kiellettyä. Pykälän 2 momentti puolestaan sisältäisi säännökset toimenpiteistä, jotka videonjakoalustan tarjoajan olisi lisäksi toteutettava. Näiden toimenpiteiden arvioinnissa noudatettaisiin suhteellisuusperiaatetta siten, että toimenpiteiden riittävyyttä arvioitaisiin suhteessa sisällön luonteeseen ja siitä mahdollisesti aiheutuvaan haittaan. Huomioon otettaisiin videonjakoalustapalvelun koko ja tarjotun palvelun luonne**. Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että ehdotettu sääntely on täsmällistä ja tarkkarajaista. Se on myös oikeasuhtaista, sillä tavoiteltavaan päämäärään nähden. Hallituksen esityksessä todetun mukaisesti säännöksen ei ole arvioitu olevan ongelmallinen perustuslain kannalta**. Muista lausunnonantajista viitattakoon mm. Poliisihallitukseen, joka pitää esitettyä sääntelyä kannatettavana, koska sen tavoitteena on vähentää tietoverkoissa saatavilla olevan laitonta materiaalia ja lisätä videonjakoalustapalveluiden tarjoajien velvoitteita laittoman materiaalin torjunnassa.

Lapsiasiainvaltuutettu arvioi esitystä YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen (SopS 59 ja 60/1991) näkökulmasta. Videonjakoalustojen sääntelyn osalta lapsiasiainvaltuutettu pitää hyvänä, että kuvaohjelmalain (710/2011, 2 §) soveltamisalaan lisätään viittaus, joka johtaisi videonjakoalustapalveluiden kuulumiseen kuvaohjelmalain piiriin soveltuvin osin. Koska videonjakoalustoja koskevaa sääntelyä sovelletaan vain Suomeen sijoittuneisiin videonjakoalustapalvelun tarjoajiin, lapsiasiainvaltuutettu korostaa, että kansainvälisiä sopimuksia ja kansainvälistä yhteistyötä valvonnan parantamiseksi tulee lisätä ja kehittää keinoja käyttäjän iän tunnistamiseksi. Lapsiasiavaltuutettu huomauttaa vielä, että valvovien aikuisten sekä iän ja kehitystason mukaan myös lasten itsensä tulisi tietää nykyistä paremmin, mihin he voivat ilmoittaa haitallisista sisällöistä (ehdotettu 226 c §:n 2 momentti, 1. ja 2. kohta).

Esityksen mukaan kansallisen audiovisuaalisen instituutin ja liikenne- ja viestintäviraston tehtävät laajenisivat koskemaan myös videonjakoalustapalveluiden valvontaa. Kansallinen audiovisuaalinen instituutti (KAVI) korostaa lausunnossaan videonjakoalustapalveluihin sovellettavien säännösten kohdalla moniammatillisen yhteistyön merkitystä. KAVI toteaa myös, että ”vaikka Suomessa olisi vain yksittäinen, vähäinen alan toimija, on viranomaisen rakennettava käytänteet sille, miten sisältöjä säännellään ja valvotaan tai ainakin valvottava palveluntarjoajien luomia käytännesääntöjä ja niiden toteutumista.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

Vaikka sääntely tapahtuu lähtökohtaisesti siinä maassa, jossa videojakoalustapalvelu sijaitsee, tulisi sääntelyn perustua yhteiseurooppalaisiin toimintamalleihin (vertaa digitaalisten pelien ikärajajärjestelmä PEGI). Koska laajalevikkisten alustojen, kuten esimerkiksi You Tuben käyttäjiä ovat lähes kaikki eurooppalaiset, on niiden osalta luotava yhteiset, sekä alaikäisten suojelua että sanavapauden toteutumista edistävät pelisäännöt, joiden määrittelyyn myös suomalaisviranomaisten tulisi osallistua". Tämä vaatii viraston riittävää resursointia.

Liikenne- ja viestintäministeriö ja kuvaohjelmalain muutokset valmistellut opetus- ja kulttuuriministeriö toteavat, että suurten videonjakoalustojen yhteis- ja itsesääntelyä on viime vuosina kehitetty komission toimesta mm. disinformaation torjunnan osalta (ns. code of conduct) ja on tärkeää ja tavoiteltavaa, että tätä edistetään jatkossa myös alaikäisten suojelun osalta.

Lyhytaikainen radiotoiminta (34 § ja 40 §)

AVMS-direktiivin 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti ohjelmistotoimiluvan myöntämisen (25 §) esteeksi lisättäisiin rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu terroristisessa tarkoituksessa tehty julkinen kehottaminen rikokseen. Vastaavasti Liikenne- ja viestintävirasto voisi peruuttaa toimiluvan, mikäli ohjelmistotoimiluvan haltija on rikkonut kyseistä rikoslain kohtaa

Samoin esityksessä ehdotettuun 36 §:ään 1 momentin 3 kohtaan lisättäisiin analogisen radion pitkäaikaisten toimilupien osalta Liikenne- ja viestintävirastolle oikeus olla myöntämättä toimilupaa, mikäli sillä olisi ilmeinen syy epäillä, että hakija rikkoo yllä mainittua rikoslain kohtaa.

Analogista radiotoimintaa, jossa toiminnan kesto on enintään kolme kuukautta, saa harjoittaa ilman ohjelmistotoimilupaa. Lisäksi vähäistä, rajatulla alueella harjoitettavaa radiotoimintaa, saa harjoittaa ilman ohjelmistotoimilupaa. Lyhytaikaiseen toimintaan tarvitsee kuitenkin muun radiolähettämisen tapaan Liikenne- ja viestintäministeriön myöntämän radioluvan, josta on säädetty lain 40 §:ssä.

Sisäministeriö esittää lausunnossaan, että rikoslain 34 a luvun 1 §:n 2 kohdassa tarkoitettu terroristisena tekona rangaistavaksi säädetty julkinen kehottaminen rikokseen tulisi lisätä ehdotuksen 40 §:n 8 momenttiin. Tällöin lain 40 §:n 8 momentti olisi seuraava: "Radiolupa 34 §:n 2 momentissa tarkoitettuun toimintaan (lyhytaikainen analoginen radiotoiminta) on myönnettävä, jos ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo tätä lakia tai syyllistyy rikoslain 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun kiihottamiseen kansanryhmää vastaan taikka 10 a §:ssä tarkoitettuun törkeään kiihottamiseen kansanryhmää vastaan **tai mainitun lain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun terroristisessa tarkoituksessa tehtyyn julkiseen kehottamiseen rikokseen**."

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää ehdotettua lisäystä perusteltuna ja loogisena, sillä tällöin pitkä- ja lyhytaikaisen radiotoiminnan edellytykset olisivat tältä osin samanlaiset. Lyhytaikaisen radiotoiminnan aloittaminen on pitkäaikaista toimintaa helpompaa, jolloin kyseisen kaltaiseen terrorismirikoksen riski lienee suurempi.

10. Siirtovelvoite (227 §)

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi

Yleisradion ja Kuuloliiton lausunnoissa esitettiin, että Yleisradion sisältöjen saatavuus laajakaistaverkoissa tulee varmistaa. Käytännössä tämä voisi tapahtua laajentamalla Ylen kanavia koskevaa, lain 227 §:n mukaista siirtovelvollisuutta myös laajakaistaverkkoihin. Digitan mukaan Yleisradion kanavia koskeva siirtovelvollisuuteen tulisi liittää tv-kanavien täydentävät palvelut, kuten hybriditelevisiopalvelut.

Siirtovelvoitteen jatko oli esillä esityksen valmisteluvaiheessa ja lausuntokierroksella. Sidosryhmien näkemykset velvoitteesta ja sen tarpeesta jakautuivat hyvin voimakkaasti.

Siirtovelvoitteesta järjestettiin 2019 kesällä myös erillinen kuulemistilaisuus. Jäsenmaiden tulee tarkastella artiklan 114 mukaista siirtovelvoitetta 21.12.2019 mennessä ja tämän jälkeen vähintään viiden vuoden välein. Suomessa arviointi on tehty edellisen kerran vuonna 2016, joten arviointi tulisi tehdä seuraavaksi vuonna 2021.

Ministeriö näkee, että asiaan liittyvien oikeudellisten epävarmuuksien ja mm. tekijänoikeus- ja elinkeinonvapausnäkökohtien vuoksi perusteltua olisi arvioida asiaa erillisenä hankkeena, direktiivin sallimassa aikataulussa vuonna 2021. Asia on myös sidosryhmille kommunikoitu. Esityksessä ei tämän vuoksi ole tehty siirtovelvollisuussääntelyyn eli 227 §:ään liittyviä muutosehdotuksia.

11. Sijoittaminen

DNA:n esityksen mukaan 229 §:ää tulisi muuttaa niin, että teleyrityksellä olisi Tanskan mallin mukainen lakisääteinen oikeus langattomien liityntäpisteiden ja tukiasemien sekä niihin liittyvien laitteiden ja kaapelien sijoittamiseen toisen omistamaan tai hallitsemaan rakennukseen tai rakennelmaan edellyttäen, että teleyritys täyttää laissa säädetyt sijoittamisen edellytykset. DNA:n esityksen mukaan sijoittamisen tulisi olla mahdollista, jos 234 §:ssä säädetyt sijoittamisen edellytykset täyttyvät, teleyritys korvaa sijoittamisesta kiinteistön tai rakennuksen omistajalle mahdollisesti aiheutuvat kustannukset ja maksaa sijoitusoikeudesta kohtuullista vuokraa kiinteistön tai rakennuksen omistajalle.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että hallituksen esityksen mukaiset ehdotukset lain sijoittamista koskevaan 28 lukuun perustuvat teledirektiivin 57 artiklan kansalliseen täytäntöönpanoon ja sen rinnalla on ollut halu ylläpitää voimassa olevan lain mukaista toimintamallia, joka perustuu ensisijaisesti sijoittamisesta sopimiseen osapuolten välillä. Liikenne- ja viestintäministeriö ei täten esitä tehtävän muutosta DNA:n mallin mukaisesti.

Kiinteistöliitto ja ympäristöministeriö näkevät tärkeänä lähtökohtana, että sääntelyssä säilyy nykyinen toimintamalli, joka perustuu ensisijaisesti juuri sijoittamisesta sopimiseen. Kiinteistöliiton mukaan omaisuudensuojan kannalta on edelleen tärkeää, että sijoittamisesta koituvat haitat tulevat korvatuksi esityksen mukaisesti 237 §:ssä mainitun täyden korvauksen periaatteen mukaisesti. Korvauksen tulee myös käytännössä kattaa aiheutunut haitta täysimääräisesti.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että lain 237 §:n mukaisesti kiinteistön omistajalla ja haltijalla, rakennuksen omistajalla ja haltijalla, rakennelman omistajalla ja haltijalla sekä kunnalla yleisen alueen omistajana ja haltijana on edelleenkin oikeus saada täysi korvaus 229 §:n 1 momentin 2—4 kohdassa tarkoitetusta sijoittamisesta. Ympäristöministeriön mukaan maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus on vireillä ja valmistelun edetessä on mahdollista, että esimerkiksi ra-

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

kennus ja rakennelma termeinä korvataan termillä rakennuskohde. Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että koska termien korvaus ei ole vielä varmaa, ei esitykseen ehdoteta sen osalta tehtävän muutoksia. Kuntaliiton mukaan kuntakentän näkemyksiä on välitetty valmisteluun ja käytäntöä tulee seurata. Kuntaliittoa ja kaupunkeja on kuultu erityisesti juuri sijoittamista koskevan luvun muutoksissa.

12. Viestintäverkon kriittisissä osissa käytettävät laitteet (244 a, 244 b 301 a §)

Viestintäverkon kriittisissä osissa käytettävät laitteet (244 a §)

Lausunnoissa (Ficom, Elisa, Telia, DNA, EK) on tuotu esille, että viestintäverkon kriittisissä osissa käytettäviä laitteita koskeva sääntely on muotoiltu liian laveasti, koska ehdotuksessa ei edellytetä konkreettista uhkaa kansalliselle turvallisuudelle. Eri tahot ovat lisäksi nostaneet esille, että ehdotuksessa ei edellytetä kansallisen turvallisuuden vaarantumisen olevan ilmeistä.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että viestintäverkkojen ja viestintäpalveluiden luotettavuus ja turvallisuus ovat ehdottomia edellytyksiä yhteiskunnan elintärkeille toiminnoille. Kansallinen turvallisuus tulee ehdotuksen mukaisesti ottaa yhä vahvemmaksi osaksi myös viestintäverkkolaitteiden turvallisuuden arviointia. Kansallisen turvallisuuden tai maanpuolustuksen vaarantumisen arviointi nojaa sisäasiain-, puolustus- ja ulkoasianhallinnon asiantuntemukseen. Ehdotuksen mukaan arvioista tulisi käydä ilmi, onko olemassa painavia perusteita sille, että viestintäverkkolaitteen voitaisiin katsoa vaarantavan kansallista turvallisuutta. Lisäksi arviosta tulisi käydä ilmi, mitä nuo perusteet ovat.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä, että kansallista turvallisuutta vaarantaviin viestintäverkkolaitteisiin pystytään puuttumaan ennen, kun kansallinen turvallisuuden vaarantumisesta on aiheutunut vahinkoa yhteiskunnalle ja sen elintärkeille toiminnoille. Tästä syystä sääntely tulisi sovellettavaksi tilanteissa, joissa olisi painavia perusteita epäillä, että viestintäverkkolaite vaarantaisi kansallista turvallisuutta. Kansallisen turvallisuuden ja maanpuolustuksen vaarantumista koskevan arvion jälkeen Liikenne- ja viestintävirasto suorittaisi kokonaisarvioinnin, jossa otettaisiin huomioon mahdollisen poistopäätöksen vaikutukset viestintäsektorin ja -palveluiden toimintaan.

Teleyritysten ja EK:n lausunnoissa on tuotu esille, että viestintäverkkojen kriittisten osien määrittely edellyttäisi tarkkarajaisempaa kirjausta lakiehdotuksessa. Lausunnoissa on todettu, että tarkastelu tulisi kohdistaa mahdollisimman pieneen osaan viestintäverkkoja. Eri tahot ovat nostaneet esille, että viestintäverkon kriittisten osien ulkopuolelle tulisi rajata kiinteän verkon liityntäverkot ja matkaviestinverkon radioliityntäverkot. Toisaalta Poliisihallituksen lausunnossa on myös nostettu esille, että lakiehdotuksessa mainitut mahdolliset toimet viestintäverkon kriittisissä osissa käytettäviin laitteisiin tulisi mahdollistaa koko viestintäverkossa.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että viestintäverkon kriittisinä osina pidetään verkon ydintoimintoja. Kyseessä ovat toiminnot ja toimenpiteet, joiden avulla verkkoa ja siellä kulkevaa liikennettä keskeisesti ohjataan ja hallitaan. Nämä toiminnot ovat oleellisimpia myös kansallisen turvallisuu-

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi

den ja maanpuolustuksen näkökulmasta. **Lakiehdotuksessa soveltamisala on rajattu suhteellisuusperiaatteen mukaisesti pienimpään mahdolliseen verkon osaan ja toimintoihin, joiden vaarantuminen voisi johtaa kansallisen turvallisuuden tai maanpuolustuksen vaarantumiseen.**

Liikenne- ja viestintäministeriö korostaa, että viestintäverkon kriittiset osat tulisi määritellä sen hetkisen teknologisen kehityksen mukaisesti. 5G-verkkojen osalta on mahdollista erottaa verkon kriittiset osat. Kriittisten osien tarkka määritelmä tulee kuitenkin elämään tulevaisuudessa. Esimerkiksi 6G-verkkojen osalta viestintäverkon rakenne ja kriittisten osien määritelmä saattavat olla jo toisenlaisia kuin 4G- ja 5G-verkkojen aikakaudella. Tämän johdosta on tärkeää, että Liikenne- ja viestintävirastolla on mahdollisuus antaa tarkempia määräyksiä kriittisten osien teknisestä määrittelystä. Liikenne- ja viestintäviraston määräyksillä kyetään varmistamaan, että kriittisten osien tarkempi tekninen määrittely vastaa teknologian kehitystä.

Liikenne- ja viestintäministeriön näkemys on, että aikaa kestävän sääntelyn laatimiseksi lakiehdotuksessa ei tulisi mainita viestintäverkon eri osia. Viestintäverkon rakenne ja eri osien merkitys tulee todennäköisesti muuttumaan viestintäverkkoteknologian kehittyessä. Viestintäverkkoteknologiaan liittyy runsaasti sellaisia teknisiä ominaispiirteitä, joiden yksityiskohtainen määrittely lain tasolla ei ole tarkoituksenmukaista.

BaseN:n lausunnossa on tuotu esille, että viestintäverkon kriittisissä osissa olevat laitteet eivät saisi olla sellaisten kolmansien osapuolten tai maiden kontrollissa, jotka eivät ole Suomen lainsäädännön alaisia.

Liikenne- ja viestintäministeriö korostaa, että lakiehdotuksen 244 a §, koskee viestintäverkon kriittisissä osissa käytettäviä viestintäverkkolaitteita, eikä varsinaisesti viestintäverkkolaitteiden hallintaa. Viestintäverkkolaitteiden hallintaa säännellään lakiehdotuksen 283 §:ssä, joka mukaan teleyrityksen on huolehdittava siitä, että viestintäverkon kriittiset järjestelmä sekä sen ohjaus, ylläpito ja hallinta voidaan valmiuslain 60 §:n 1 momentin 8 kohdan nojalla viipymättä palauttaa Suomeen.
Lisäksi tulee huomioida, että Suomen lainsäädännössä asetetaan lukuisia viestintäverkon turvallisuutta koskevia velvoitteita teleyrityksille, jotka vastaavat verkkojensa turvallisuudesta.

<u>Verkkoturvallisuuden neuvottelukunta (244 b §)</u>

Erillisverkkojen lausunnossa on tuotu esille, että verkkoturvallisuuden neuvottelukuntaa koskeva lakiehdotus tulisi muotoilla niin, että se mahdollistaisi Erillisverkkojen osallistumisen neuvottelukunnan toimintaan.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että neuvottelukunnan asettaisi valtioneuvoston yleisistunto liikenne- ja viestintäministeriön esittelystä. Näin ollen neuvottelukunnan lopullinen kokoonpanon vahvistettaisiin vasta lain voimaantulon jälkeen valtioneuvoston istunnossa. Neuvottelukunnassa olisivat esityksen mukaan edustettuna keskeiset viranomaistahot eri hallinnonaloilta. Ministeriöiden lisäksi mukana olisivat keskeiset virastot kuten Liikenne- ja viestintävirasto ja Suojelupoliisi. Lisäksi edustettuina olisivat keskeiset teleyritykset ja niiden edunvalvojat. Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että Erillisverkoilla olisi mahdollisuus vaikuttaa neuvottelukunnan työhön esimerkiksi ohjaavan viranomaistahonsa tai edunvalvojansa kautta.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

Korvaus poistettavaksi määrätyistä viestintäverkkolaitteista (301 a §)

Ficomin, Elisan, Telian ja DNA:n lausunnoissa on tuotu esille, että korvaussäännöksen tulisi koskea automaattisesti myös lain voimaantulon jälkeen tehtyjä verkkoinvestointeja. Lausujien mukaan ehdotuksesta tulisi poistaa lain voimaatulon jälkeistä korvausta koskeva säännös, joka edellyttäisi, että poistovelvoitteen taustallan on sellainen merkittävä ja olennainen olosuhteiden muutos tai muu syy, jota viestintäverkon omistaja tai muu haltija ei ole voinut kohtuudella ennakoida.

Lakiehdotuksessa tarkoitettu korvaus vastaisi viestintäverkkolaitteen poistamisesta ja korvaamisesta aiheutuvia tosiasiallisia kustannuksia ja muita taloudellisia menetyksiä. Kustannusten määrittelyssä tulisi huomioida ainakin poistettavaksi määrätyn verkkolaitteen poistamisesta ja korvaamisesta aiheutuvat välittömät kustannukset kuten työ-, korjaus- ja muutoskustannukset sekä korvaavan laitteen hankintakustannukset. Korvausta määriteltäessä huomioitaisiin myös muita välittömiä taloudellisia menetyksiä, jos sellaisia syntyisi. **Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että lakiehdotuksen kirjaukset mahdollistavat täyden korvauksen poistettavaksi määrätyn viestintäverkkolaitteen aiheuttamista taloudellisista menetyksistä.**

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että taloudellisista menetyksistä suoritettavalla korvauksella suojataan viestintäverkon omistajien perusteltuja odotuksia ja varmistetaan sääntelyn valtionsääntöinen hyväksyttävyys perustuslain 15 §:n 2 momentin valossa. Korvauksen tarkoituksena on suojata erityisesti sellaisia verkkoinvestointeja, jotka on tehty ennen lain voimaantuloa. Liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen mukaan korvauksen ei tulisi olla automaattinen toimenpide silloin, kun viestintäverkkolaite on hankittu lain voimaantulon jälkeen. Jos viestintäverkon omistaja tai muu haltija hankkii lain voimaantulon jälkeen viestintäverkkolaitteita, jotka eivät ole lainsäädännön tai sen nojalla annettujen määräysten mukaisia, ei korvausta tulisi myöntää, paitsi jos poistomääräyksen taustalla on sellainen merkittävä ja olennainen olosuhteiden muutos tai muu syy, jota viestintäverkon omistaja tai muu haltija ei ole voinut kohtuudella ennakoida. Merkittävä ja olennainen olosuhteiden muutos voisi olla esimerkiksi verkkolaitevalmistajan omistussuhteissa tapahtuvat muutokset.

13. Vaaratiedottaminen ja hätäviestintä

DIGITALEUROPE on lausunnossaan pyytänyt sitä, että sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 278 §:n 1 ja 2 momenttia koskeva esitys yhdenmukaistettaisiin teledirektiivin 109 art 2 kohdan sanamuotoon siksi, että teledirektiivissä hätäilmoitusvalmiutta edellytetään vain numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajilta. Tällä perusteella Digital Europe katsoo, että direktiivin kansallisessa täytäntöönpanossa tulisi eksplisiittisesti poissulkea se mahdollisuus, että hätäilmoitusvalmiutta edellytettäisiin myös numeroihin perustumattomien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajilta.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että Digital Europen lausunnon kohteena oleva 278 §:n 1 ja 2 momentin säännösesitys ei pidä sisällään velvoitetta numeroihin perustumattomien viestintäpalvelujen tarjoajille, vaan kyse on sellaisesta teknologianeutraalista mekanismista, jolla myöhempi viestintäpalvelujen tekninen kehitys voitaisiin ottaa joustavasti huomioon hätäkeskustoiminnasta annetun lain (692/2010) muutoksella. Tämä tarkoittaisi, että tekniikan kehittyessä

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

hätäilmoitusvalmiutta koskeva velvoite voisi ulottua koskemaan myös numeroihin perustumattomien henkilöiden välisten viestintäpalvelujen tarjoajia, mutta vain jos uuden tekniikan sisällyttämisestä mahdollisten hätäilmoitustekniikoiden piiriin säädetään hätäkeskustoiminnasta annetun lain muutoksella. Tällä mekanismilla varmistetaan se, ettei velvoitetta hätäilmoitusvalmiuteen asetettaisi viestintäalan lainsäädännössä sellaiselle viestintäpalvelulle, jota Hätäkeskuslaitos ei tosiasiassa voi hyödyntää. Tämä nykyisellään rajaa velvoitteen koskemaan vain numeroihin perustuvien henkilöiden välisten viestintäpalveluiden tarjoajia.

Esitetyn sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 278 §:n säännöskohtaisten perustelujen mukaan hätäilmoitusvalmiutta ei edellytettäisi sellaiselta viestintäpalvelulta, joka ei hätäilmoituksiin teknisistä ominaisuuksistaan johtuen luontevasti sovellu. Tällä varmistetaan se, ettei viestintäpalvelun tarjoajalle voida asettaa teknisesti kohtuuttomia vaatimuksia, joiden välttämistä myös DIGITALEUROPEN lausunnossa vaadittiin. Tulevaisuudessa mahdollisesti myös numeroihin perustumattoman henkilöiden välisen viestintäpalvelun tarjoajalle asetettavan velvoitteen kohtuullisuuden suhteen huomionarvoista on myös, että kyseisen teleyrityksen on mahdollista hakea yksinomaan viranomaisten avustamiseksi tehdyistä investoinneista korvausta valtion varoista lain 299 §:n nojalla.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa käsityksenään, että tarvetta Digital Europen lausunnossa ehdotetulle säännösmuutokselle 278 §:n 1 ja 2 momentin osalta ei ole, koska direktiivisääntely ei edellytä sitä täytäntöönpanevalta kansalliselta sääntelyltä yhdenmukaista sanamuotoa, vaan sääntelytavoitteen toteuttamista. Esitetyssä 278 §:ssä on numeroihin perustumattomien henkilöiden välisten viestintäpalveluiden osalta kyse mekanismista, jolla Suomen kehittyneen telemarkkinan ympäristössä mahdollistetaan joustava ja hallittu tulevan teknologian käyttöönotto väestön turvallisuuden edistämiseksi silloin, kun siihen on Hätäkeskuslaitoksessa valmius.

Säännös on laadittu vaikutuksiltaan ennustettavaksi ja kohtuulliseksi, ja koska uuden tekniikan osallistamista hätäilmoitustoimintaan esitetään toteutettavaksi Hätäkeskuslaitoksesta annetun lain muutoksella, uuden hätäilmoitustekniikan käyttöönottoprosessi on varmistettu läpinäkyväksi ja mahdollistamaan kaikkien asian osapuolten asianmukaisen kuulemisen. Näillä perusteilla esityksen lakiehdotus sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 278 §:n osalta ei ole ristiriidassa teledirektiivin 109 artiklan 2 kohdassa säädetyn oikeusohjeen kanssa, vaan saattaa sen asianmukaisesti osaksi Suomen kansallista lainsäädäntöä ottaen huomioon jäsenvaltion paikalliset olosuhteet.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että myöskään Digital Europen lausunnossaan ehdottamalle 278 §:n uudelle 3 momentille ei ole tarvetta, koska kuluttajasopimuksessa annettavien tietojen osalta käsillä olevan hallituksen esityksen 107 §:ssä ja voimassaolevan lain 108 §:ssä on jo asianmukaiset säännökset.

Säteilyturvakeskus (STUK) on lausunnossaan esittänyt vaaratiedottamisratkaisun osalta kantanaan, että vaaratiedotteen vastaanottamisen tulisi tapahtua Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyölin BERECin suuntaviivojen mukaisesti siten, että loppukäyttäjän tulisi voida vastaanottaa tieto ilman rekisteröintiä tai erilaisia lataustoimia. STUK viittaa lausunnossaan myös siihen, että vaaratilannetiedon tulisi tavoittaa kaikki Suomen alueella olevat henkilöt oikea-aikaisesti ja laaja-alaisesti, mukaan lukien maassa tilapäisesti oleskelevat henkilöt, kuten turistit. Näillä perustein STUK

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi

esittää, että vaaratiedottaminen tulisi Suomessa toteuttaa esitetyn mobiilisovelluspohjaisen vaaratiedottamisen ja perinteisten radiossa ja televisiossa välitettävien vaaratiedotteiden lisäksi myös SMS- tai CB-pohjaisen (tekstiviesti- tai soluyleislähetys) vaaratilannetiedottamisen keinoin.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että Suomen kehittyneen telemarkkinan ja merkittävän älypuhelinpenetraation lähtökohdista sovellusperäinen vaaratiedottaminen on mahdollista saada teledirektiivin 110 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla ”kattavuutensa ja kapasiteettinsa osalta yhtä hyvin saavuttamaan loppukäyttäjät, mukaan lukien kyseisellä alueella tilapäisesti olevat loppukäyttäjät, ottaen mahdollisimman tarkasti huomioon BERECin suuntaviivat.” Älypuhelinsovellus on kustannustehokas ja teknisesti nykyaikaisempi tapa varoittaa väestöä kuin tekstiviesti- tai soluyleislähetysperusteiset keskitetyt ratkaisut, joiden edellyttämän tekstiviestien päätelaitetuen jatkuvuudesta pitkälle tulevaisuuteen ei ole selvyyttä.

Esityksellä ollaan säilyttämässä tekstiviestipohjaista viranomaistiedottamista vain sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 280 §:ssä säädetyn kohdennetun viranomaistiedotteen osalle, koska kohdennetun viranomaistiedotteen välittämisen ei mainitun lainkohdan mukaan ole määrä tapahtua viipymättä. Sen sijaan voimassa olevan lain vaaratiedotteesta (466/2012, vaaratiedotelaki) 4 §:n (esityksessä vaaratiedotelain 5 §:n) mukaan ”Vaaratiedote tulee välittää väestölle tiedoksi välittömästi.” Esityksessä on lähdetty siitä, että niin kauan kuin teleyrityksiin ei ole investoitu SMS/CB-tekniikkaa, jotka mahdollistaisivat liittymien reaaliaikaisen seurannan ja viestien automatisoidun kohdentamisen, ei tekstiviestejä ole mielekästä pitää lainsäädännöllisesti vaaratiedottamisen keinovalikoimassa, koska niiden manuaaliperusteiseen kohdentamiseen liittyvä viive ylittää selvästi laissa säädetyn tason (”välittömästi”).

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa lisäksi, että STUK:in viittaamien maassa tilapäisesti oleskelevien henkilöiden tavoittaminen on eittämättä sovelluspohjaisen väestön varoittamisen järjestelmälle merkittävin rakenteellinen haaste. Kyseinen haaste on kuitenkin teledirektiivin 110 artiklan 2 kohdan täytäntöönpanon näkökulmasta EU-tasoinen, ja siihen vastaamiseksi on Suomesta tehty BEREC:ille aloitteita. Näin ollen Suomi olisi esityksen mukaisesti jatkamassa aktiivista työskentelyä sovellusperusteisen vaaratiedottamisen kehittämiseksi koko unionin väestön varoittamisjärjestelmiä hyödyttävällä tavalla.

<u>Vaaratiedottamisen esteettömyys</u>

Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE, Kuuloliitto, Kuurojen liitto ja Näkövammaisten liitto ovat esittäneet lausunnoissaan, että televisiossa välitettävien vaaratiedotteiden yhteydessä tulisi hyödyntää myös äänistekstitystä ja viittomakieltä. Kuurojen liitto on myös todennut, että koska vaaratiedotteita välittävän mobiilisovelluksen käyttö on vähäistä, tulisi perinteiset vaaratiedottamisen muodot, kuten radio ja televisio, säilyttää.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa Kuurojen liiton lausunnon osalta, että esityksessä lakiin uutena ehdotettavan mobiilisovelluksen rooli vaaratiedottamisessa on nimenomaan aiempia vaaratiedottamisen tapoja täydentävä, ei niitä korvaava. Esityksen lähtökohtana on nimenomaan se, että monipuolisella vaaratiedotteiden välittämisen keinovalikoimalla saavutetaan väestö kattavimmin.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi

Televisiossa välitettävien vaaratiedotteiden äänitekstitysmahdollisuuden osalta liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että asia on Yleisradiossa jatkuvan selvityksen alla, mutta tavoite on osoittautunut teknisesti erittäin vaikeasti saavutettavaksi. Vaaratiedotteita välitetään televisiossa ruutukehä-tekniikalla, jossa vaaratiedoteteksti ”poltetaan” kiinni kuvaan. Äänitekstitystekniikka puolestaan ei ole kiinni kuvassa, vaan sitä ajetaan lähetykseen omana virtanaan. Nykyisellään ei ole löydetty teknistä ratkaisua siihen, että nämä kaksi tekniikkaa saataisiin kohtaamaan siten, että vaaratiedote välittyisi myös äänitekstitettynä. Vaaratiedottamisen esteettömyyttä joudutaan näiltä osin edelleen toteuttamaan siltä pohjalta, että televisiota katsottaessa ääniperusteisen vaaratiedotteen kuullakseen on televisiosta vaaratiedotteen aluksi kuuluvan merkkiäänen perusteella hakeuduttava radion ääreen. **Viittomakielisen vaaratiedotuksen tarpeen osalta liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että myös se on mm. VANEn lausunnossa viitatun Vammaisyleissopimuksen mukaisen saavutettavuusvelvoitteen mukaisesti jatkuvan arvioinnin kohteena. Nykyisellään viittomakielisen vaaratiedottamisen esteenä on kuitenkin sen edellyttämät merkittävät päivystysresurssit, joita ei ainakaan tällä hetkellä ole käytettävissä. Näillä perustein liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, ettei televisiossa välitettävien vaaratiedotteiden äänistekstityksen tai viittomakielisen esitystavan kirjaamiseen lakiperusteisiksi ole edellytyksiä.** Molemmat ovat kuitenkin mukana suunnittelussa jossa arvioidaan sitä, kuinka palveluja saatetaan jatkuvasti ja asteittain esteettömämmiksi ja saavutettavammiksi vammaisille henkilöille.

Muuta

Sisäministeriö on lausunnossaan pyytänyt, että hätäilmoituksia vastaanottavien viranomaisten tiedonsaantioikeutta koskevan 321 §:n sanamuotoon lisättäisiin sana ”viivytyksettä”. Ehdotetulla lisäyksellä korostettaisiin säännöksen soveltamistilanteiden kriittisyyttä eli sitä, että teleyrityksen velvollisuus luovuttaa tietoja Hätäkeskuslaitokselle, meripelastuskeskukselle, meripelastuslohkokeskukselle ja poliisille aktualisoituu tyypillisesti tilanteessa, joissa on kyse hengen ja terveyden suojaamisesta.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että voimassaolevassa 323 §:n 3 momentissa säädetään jo yleisesti siitä, että ”Henkeä ja terveyttä välittömästi uhkaavissa tilanteissa tiedon luovuttaminen tai toimenpide on toteutettava kiireellisenä.” Näin ollen myös 321 §:n yhteydessä henkeä ja terveyttä välittömästi uhkaavissa tilanteissa pyydetyt tiedot on luovutettava kiireellisesti jo voimassa olevan oikeuden mukaan, eikä tarvetta sisäministeriön ehdottamalla lisäykselle ole.

Sisäministeriö on pyytänyt myös vaaratiedotelain viittauksia telepäätelaitesovelluksiin yhdenmukaistettavaksi monikko- ja yksikkömuodon suhteen. Lausunnossa tuodaan esiin se, että vaaratiedotelain 5 §:ssä ja säännöskohtaisissa perusteluissa on käytetty yksikköä, mutta 7 §:ssä käytetään monikkomuotoa.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että sisäministeriön lausunnon perusteella on syytä toteuttaa säädöstekninen muutos, jolla vaaratiedotelain 7 §:n 2 ja 3 momentissa esiintyvä sana ”telepäätelaitesovelluksiin” muutetaan yksikkömuotoon ”telepäätelaitesovellukseen”.

14. Muuta

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi

Viranomaisten avustamispyyntöjen kustannukset (245 §)

Finnet-liitto esittää lausunnossaan, että viranomaisten avustamispyynnöt ovat lisääntyneet voimakkaasti ja niistä aiheutuneet kustannukset ovat vastaavasti nousseet. On välttämätöntä, että lainsäädäntöä muutetaan siten, että teleyritys saisi viranomaisen määräämästä toimenpiteestä täyden korvauksen siten, kuin aikoinaan kumotussa viestintämarkkinalain 98 §:ssä säädettiin. Lausunnolla viitattaneen esimerkiksi nykyisen lain 245 §:ään, jossa säädetään viranomaisten avustamista koskevista vaatimuksista.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että lakiehdotuksen ensisijaisena tarkoituksena on panna täytäntöön EU-lainsäädäntöä ja vaikka lisäksi on tehty joitain kansallisia muutoksia, niin tämä asia ei ole valmistelussa korostetusti noussut esille. Ministeriö ei näe, että vuonna 2015 (silloisen tietoyhteiskuntakaaren voimaantulo) vahvistettua oikeustilaa olisi tarpeen tässä yhteydessä muuttaa.

Häiriöilmoitukset Liikenne- ja viestintävirastolle (275 §)

Suomen Erillisverkot viittaa lausunnossaan kannattavansa puolustusministeriön näkemystä siitä, että tietoturvahäiriöitä koskevaa ilmoitusvelvollisuutta Euroopan kyberturvallisuusvirastolle tulisi lieventää siten, että kansallisen turvallisuuden ja puolustuksen perusteella ilmoitus voitaisiin tarvittaessa jättää kokonaan tekemättä tai viivyttää sen tekemistä, kunnes ongelma on ratkaistu.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että ehdotetun sääntelyn mukaan Euroopan kyberturvallisuusvirastolle on ilmoitettava laissa tarkoitetuista häiriöistä tarvittaessa. Ministeriön näkemyksen mukaan ennen ilmoituksen tekemistä on mahdollista huomioida myös kansalliseen turvallisuuteen ja maanpuolustukseen liittyviä seikkoja.

Liikenne- ja viestintäviraston yleiset tehtävät (303 §)

Electronic Frontier Finland ry esittää lausunnossaan, että Liikenne- ja viestintäviraston yleisiä tehtäviä koskevaa lain 303 §:ää tulisi täsmentää. EFFI näkee, että Liikenne- ja viestintävirastolle kuuluu myös tehtäviä, joiden lainsäädäntöpohja tai sisältö ei tule sähköisen viestinnän palveluista annetusta laista vaan muualta lainsäädännöstä, esimerkiksi EU-säädöksistä, oikeuskäytännöstä tai kansainvälisistä sopimuksista esimerkiksi tekniikkaa koskien.

Liikenne- ja viestintäministeriö näkee, että esitetyssä laissa käsitellään ensisijaisesti sen nojalla virastolle osoitettuja tehtäviä. Liikenne- ja viestintäviraston tehtävistä säädetään myös laissa Liikenne- ja viestintävirastosta (935/2018). Liikenne- ja viestintäministeriö ei näe muutosta tässä yhteydessä tarpeellisena.

Liikenne- ja viestintäviraston tarkastusoikeus (325 §)

FiCom ry esittää lausunnossaan, että riippumattomalla asiantuntijalla teetetty tekninen turvallisuus- ja toimivuustarkastus tulisi kattaa tietoyhteiskuntamaksulla, jos tarkastuksen kohde on tietoyhteiskunta-

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

maksuvelvollinen. FiCom ry huomauttaa, että jo aiemmassa tietoyhteiskuntakaarta koskevassa hallituksen esityksessä (HE 221/2013 s. 247) todettiin, että riippumattoman asiantuntijan suorittama tarkastus katetaan tietoyhteiskuntamaksulla. Ehdotuksessa tietoyhteiskuntamaksua koskevaa sääntelyä muutettaisiin siten, että liikevaihdoltaan pienet toimijat rajaituisivat maksuvelvollisuuden ulkopuolelle.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että kustannusten määräytymistä koskeva säännös tulee suoraan direktiivistä. Ehdotetun sääntelyn mukaan riippumattomalla asiantuntijalla teetetyn turvallisuus- ja toimivuustarkastuksen kohteena oleva teleyritys vastaisi tarkastuksen kustannuksista. Tietoyhteiskuntamaksuvelvollisuudella ei olisi vaikutusta asiaan. Liikenne- ja viestintävirasto ei ole tähän mennessä teettänyt turvallisuus- ja toimivuustarkastuksia ulkopuolisilla asiantuntijoilla. Viraston arvion mukaan ulkopuolisilla teetettyjen tarkastusten määrä ei tulisi jatkossakaan olemaan suuri. Ministeriön arvion mukaan, erityisesti kun sääntelyn on arvioitu jäävän vaikutuksiltaan vähäiseksi, ei kustannustenjaon suhteen ole syytä poiketa ehdotetusta.

Lain voimaantulo

EK ehdottaa lain voimaantulon osalta, että useiden kansallisten muutostarpeiden ja niistä seuraavien lisääntyvien velvoitteiden johdosta lain ehdotettua voimaantuloaikaa tulisi molempien direktiivien osalta harkittava pidennettäväksi niiden salliman täytäntöönpanoaikataulun loppuun, jotta lopullisen sisällön edellyttämien velvoitteiden sopeuttamistoimille jäisi kohtuullisesti aikaa.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että esityksen voimaantulo on ehdotettu direktiivien mukaisesti. Teledirektiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä säädetään direktiivin 124 artiklassa, jonka mukaan jäsenvaltioiden on annettava ja julkaistava direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 21 päivänä joulukuuta 2020. Säännöksiä tulee myös soveltaa muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta 21.12.2020. AVMS-direktiivin osalta jäsenvaltioiden olisi tullut saattaa direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 19 päivänä syyskuuta 2020.

Ajoneuvolain 25 §:n muuttaminen

Euroopan komissio on pyytänyt teledirektiivin autoradioiden yhteentoimivuutta koskevaan liitteeseen XI korjausta (artiklan 113 perusteella annettu liite). Liitteen kohdassa 3 säädetään, että kaikissa autoradiovastaanottimissa, jotka integroidaan unionin markkinoilla myytäviksi tai vuokrattaviksi saataville asetettaviin (en: made available) uusiin luokan M autoihin viimeistään 21 päivänä joulukuuta 2020, täytyy olla vastaanotin, jolla voidaan vastaanottaa ja toistaa ainakin digitaalisina maalähetyksinä lähetettäviä radiopalveluja. Korjauspyynnössä pyydetään tarkistamaan termi saataville asetettu, jolla on tietty tekninen merkitys EU:n tyyppihyväksyntään liittyvässä lainsäädännössä. Kyseinen termi on otettu direktiiviin (aiemmin en muodossa put on the market) juristi-lingvistien muokkaamana poliittisen hyväksynnän jälkeen.

Ehdotetussa ajoneuvolain muutoksessa säädettäisiin direktiivin sanamuotoa vastaavalla tavalla seuraavasti: Jos *markkinoille saataville asetettuun* uuteen M-luokan ajoneuvoon on asennettu kiinteästi autoradiovastaanotin, vastaanottimella tulee voida vastaanottaa ja toistaa maanpäällisiä digitaalisia ja analogisia radiolähetyksiä.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

Autotuojat ovat toimittaneet ministeriöön ehdotuksen ilmaisun ”*markkinoille saataville asetettu*” korvaamisesta korjauspyyntöä vastaavaan muotoon ”*markkinoille saatettuun*”. Ehdotettu ilmaus vastaisi Suomessa vakiintunutta tulkintaa markkinoille saattamiselle ja radioiden yhteentoimivuusvaatimus koskisi 21.12.2020 alkaen valmistuneita autoja (vrt. esim. aiemmin tehtaalla valmistuneet autot, jotka tulevat maahantuojalle päivän jälkeen). Käsittelyn trilogivaiheessa direktiiviin kirjattu velvoite on suunnattu autojen valmistajille, eikä esimerkiksi jälleenmyyjälle.

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että esitetty tekninen korjaus olisi asianmukainen ja selkeyttäisi autoradioiden yhteen toimivuutta koskevan velvoitteen tulkintaa.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi